

ΓΝΩΜΗ ΤΗΣ Ο.Κ.Ε.

ΓΙΑ ΤΟ

ΣΧΕΔΙΟ ΝΟΜΟΥ

«Απλούστευση του πλαισίου άσκησης οικονομικών δραστηριοτήτων του ν. 4442/2016 – Ορισμός αρχών για την εφαρμογή του πλαισίου εποπτείας οικονομικών δραστηριοτήτων και αγοράς προϊόντων του ν. 4512/2018 – Ρυθμίσεις για την προστασία των γεωγραφικών ενδείξεων για χειροτεχνικά και βιομηχανικά προϊόντα και λήψη αναγκαίων μέτρων για την εφαρμογή του Κανονισμού (ΕΕ) 2023/2411 – Ενίσχυση της αναπτυξιακής δραστηριότητας και των στρατηγικών επενδύσεων – Απλοποίηση του θεσμικού πλαισίου για το υπαίθριο εμπόριο και λοιπές διατάξεις»

Μάρτιος 2026

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

Στις 27 Φεβρουαρίου 2026 εστάλη στην Ο.Κ.Ε. προς γνωμοδότηση από το Τμήμα Γ' της Γενικής Γραμματείας Νομικών και Κοινοβουλευτικών Θεμάτων της Προεδρίας της Κυβέρνησης, το Σχέδιο Νόμου του Υπουργείου Ανάπτυξης με τίτλο: «Απλούστευση του πλαισίου άσκησης οικονομικών δραστηριοτήτων του ν. 4442/2016 - Ορισμός αρχών για την εφαρμογή του πλαισίου εποπτείας οικονομικών δραστηριοτήτων και αγοράς προϊόντων του ν. 4512/2018 - Ρυθμίσεις για την προστασία των γεωγραφικών ενδείξεων για χειροτεχνικά και βιομηχανικά προϊόντα και λήψη αναγκαίων μέτρων για την εφαρμογή του Κανονισμού (ΕΕ) 2023/2411 - Ενίσχυση της αναπτυξιακής δραστηριότητας και των στρατηγικών επενδύσεων - Απλοποίηση του θεσμικού πλαισίου για το υπαίθριο εμπόριο και λοιπές διατάξεις».

Για την επεξεργασία του εν λόγω Σχεδίου Νόμου συγκροτήθηκε Επιτροπή Εργασίας αποτελούμενη από τους κ.κ. **Μιχάλη Αλέπη, Μιχάλη Μητσόπουλο, Ιωάννη Παπαργύρη, Φώτη Κολεβέντη, Άγγελο Δημαρά, Κωνσταντίνο Μπάρδα** και κυρία **Δήμητρα - Ινές Αγγελή**.

Ως πρόεδρος της Επιτροπής Εργασίας ορίστηκε ο κ. **Μιχάλης Αλέπης**, Αντιπρόεδρος της Ο.Κ.Ε.

Στις εργασίες της Επιτροπής Εργασίας συμμετείχαν ως εμπειρογνώμονες ο κ. **Απόστολος Μπόκας**, Επιστημονικό Στέλεχος ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ, η κυρία **Λήδα - Παναγιώτα Αλέπη**, Νομικός, Σύμβουλος Διεθνούς Αναπτυξιακής Στρατηγικής, η **Δρ. Μαρία Αργυρού**, Διδάκτωρ Οικονομικών, ΕΚΠΑ, Μεταπτυχιακό στη Δημόσια Διοίκηση, Columbia University και ο κ. **Μόσχος Κορασίδης**, Γενικός Διευθυντής Εθνικής Ένωσης Αγροτικών Συνεταιρισμών -ΕΘΕΑΣ, Γεωπόνος.

Από πλευράς Ο.Κ.Ε. συμμετείχαν και είχαν από κοινού τον επιστημονικό συντονισμό του έργου της Επιτροπής, η κα **Χριστίνα Κουτσιούμπα** και ο κ. **Δημήτριος Μπίμπας**, Επιστημονικοί Συνεργάτες της Ο.Κ.Ε.

Η Επιτροπή Εργασίας ολοκλήρωσε το έργο της σε τρεις (3) συνεδριάσεις στις 16 Μαρτίου 2026.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ	4
ΓΕΝΙΚΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ- ΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΑΣΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΕΛΛΑΔΑ	16
ΣΧΟΛΙΑ Ο.Κ.Ε. ΕΠΙ ΤΗΣ ΑΡΧΗΣ ΤΟΥ Ν/Σ.....	21
ΘΕΣΕΙΣ ΕΠΙ ΤΩΝ ΑΡΘΡΩΝ	24
ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ Ο.Κ.Ε. ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΤΗΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	59

Γνώμη της Ο.Κ.Ε. επί του Σχ/Ν του Υπουργείου Ανάπτυξης

«Απλούστευση του πλαισίου άσκησης οικονομικών δραστηριοτήτων του ν. 4442/2016 – Ορισμός αρχών για την εφαρμογή του πλαισίου εποπτείας οικονομικών δραστηριοτήτων και αγοράς προϊόντων του ν. 4512/2018 – Ρυθμίσεις για την προστασία των γεωγραφικών ενδείξεων για χειροτεχνικά και βιομηχανικά προϊόντα και λήψη αναγκαίων μέτρων για την εφαρμογή του Κανονισμού (ΕΕ) 2023/2411 – Ενίσχυση της αναπτυξιακής δραστηριότητας και των στρατηγικών επενδύσεων – Απλοποίηση του θεσμικού πλαισίου για το υπαίθριο εμπόριο και λοιπές διατάξεις»

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ

Η απλούστευση του πλαισίου άσκησης οικονομικών δραστηριοτήτων και η δημιουργία ενός σταθερού πλαισίου για στρατηγικές, ιδιωτικές και δημόσιες επενδύσεις αποτελούν βασικές μεταρρυθμιστικές προτεραιότητες της οικονομικής πολιτικής στην Ελλάδα τα τελευταία χρόνια, ιδιαίτερα μετά την υπαγωγή της χώρας στα προγράμματα οικονομικής προσαρμογής. Στόχους αυτών των μεταρρυθμίσεων αποτελούν η μείωση τη γραφειοκρατίας, η ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της οικονομίας και η προσέλκυση και υλοποίηση περισσότερων στρατηγικών, δημόσιων, ιδιωτικών και ξένων επενδύσεων που θα συμβάλλουν στην οικονομική ανάπτυξη, την ευημερία, την αύξηση του κοινωνικού πλεονάσματος και τη δημιουργία θέσεων εργασίας.

Προς αυτή την κατεύθυνση, το ελληνικό κράτος έχει υιοθετήσει μια σειρά από διοικητικές ρυθμίσεις¹ σε πρώτη φάση και ψηφιακές μεταρρυθμίσεις σε δεύτερο χρόνο που διευκολύνουν την έναρξη της επιχειρηματικής δραστηριότητας και τη λειτουργία των επιχειρήσεων. Η ψηφιοποίηση διοικητικών υπηρεσιών, η δημιουργία ηλεκτρονικών μητρώων και η ηλεκτρονική υποβολή αιτήσεων αναμφίβολα κατατείνουν στη μείωση της γραφειοκρατίας και την επιτάχυνση των διαδικασιών εγγραφών, διαγραφών και μεταβολών της επιχειρηματικής δραστηριότητας.

¹ Βλέπετε «Εργαλειοθήκη ΟΟΣΑ III», «Αξιολόγηση συνθηκών ανταγωνισμού στην ελληνική νομοθεσία», 2016

Παράλληλα, οι μεταρρυθμίσεις αυτές συμβάλλουν στη διαφάνεια και τη βελτίωση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος.

Ωστόσο, παρά τις σημαντικές αυτές πρωτοβουλίες, εξακολουθούν να υφίστανται σημαντικές παθογένειες, οι οποίες δυσχεραίνουν τόσο το έργο των επενδυτών, όσο και των φορέων αδειοδότησης, είτε πρόκειται για κεντρική διοίκηση, είτε τοπική αυτοδιοίκηση. Σε ορισμένες περιπτώσεις παρατηρούνται καθυστερήσεις στην εφαρμογή των νόμων, ενώ η πολυπλοκότητα της διοικητικής δομής και η ύπαρξη πολλών εμπλεκόμενων φορέων δημιουργούν ενίοτε εμπόδια στους επενδυτές. Επίσης, ζητήματα όπως η ταχύτητα απονομής της δικαιοσύνης και η σταθερότητα του φορολογικού συστήματος επηρεάζουν ενδοσυστημικά το επενδυτικό κλίμα και αυξάνουν τα κόστη συναλλαγών για το δημόσιο και τους ιδιώτες.

Εκτός από την προσέλκυση μεγάλων επενδυτικών σχημάτων, τα οποία πολλαπλασιάζουν ασφαλώς την θετική επενδυτική πρόσληψη της οικονομικής πραγματικότητας στην Ελλάδα, μια σειρά από «εγχώριες» επιχειρηματικές δραστηριότητες εξακολουθούν να διεκδικούν ένα πιο φιλικό και ασφαλές πλαίσιο για την εκκίνηση και εμπέδωση της επιχειρηματικής δραστηριότητας. Ιδιαίτερα, οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις ορισμένων νεοαναδυόμενων κλάδων- όπως η οικονομία της ευεξίας και των ψηφιακών υπηρεσιών- και όχι μόνο, αλλά και άλλες παραδοσιακές οικονομικές δραστηριότητες, όπως το υπαίθριο εμπόριο, οι λαϊκές αγορές χρήζουν περαιτέρω εκσυγχρονισμού και βελτιωτικών παρεμβάσεων στο σκέλος του ρυθμιστικού πλαισίου.

Μια άλλη σημαντική πτυχή, δεδομένης και της αβεβαιότητας που διέπει σήμερα τις διεθνείς αγορές και απειλεί τις καθιερωμένες διεθνείς εμπορικές πρακτικές, αποτελεί το πλαίσιο προστασίας των προϊόντων που φέρουν τη σφραγίδα της γεωγραφικής προέλευσης και του συνακόλουθου σήματος ποιότητας. Η ρύθμιση στο πεδίο αυτό δύναται να αποφέρει οικονομικά, κοινωνικά και περιφερειακά οφέλη για τις δραστηριότητες που ασκούνται στην χώρα μας.

Εξίσου σημαντική με τα παραπάνω είναι η διαμόρφωση ενός συνεκτικού και σταθερού πλαισίου για την προστασία των δικαιωμάτων των καταναλωτών σε πεδία που μέχρι σήμερα το ρυθμιστικό πλαίσιο ήταν χαλαρό ή ασαφές.

Σε αυτήν την κατεύθυνση, το αρμόδιο Υπουργείο Ανάπτυξης ανάρτησε στην επίσημη ιστοσελίδα της δημόσιας διαβούλευσης² Σχέδιο νόμου με σκοπό να εντάξει ρυθμίσεις που τέμνουν κάθετα και οριζόντια τον τομέα των επενδύσεων και της επιχειρηματικής δραστηριότητας, με έμφαση στην ενιαία κωδικοποίηση και απλούστευση της αδειοδοτικής διαδικασίας και την βελτίωση του πλαισίου για τις επενδύσεις και την επιχειρηματικότητα.

Σύμφωνα με την ανάλυση των συνεπειών της ρύθμισης του παρόντος σχεδίου νόμου, οι προταθείσες διατάξεις και ρυθμίσεις αποσκοπούν, μεταξύ άλλων, στην περαιτέρω μείωση των διοικητικών βαρών για τις επιχειρήσεις, στον σαφέστερο προσδιορισμό των αρμόδιων εποπτικών αρχών για την εφαρμογή του πλαισίου εποπτείας οικονομικών δραστηριοτήτων του ν. 4512/2018, καθώς και στην εναρμόνιση της εθνικής νομοθεσίας με το ενωσιακό δίκαιο σε επιμέρους τομείς, όπως η προστασία των γεωγραφικών ενδείξεων για χειροτεχνικά και βιομηχανικά προϊόντα, σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΕ) 2023/2411. Παράλληλα, επιχειρείται η ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της οικονομίας και η στήριξη της αναπτυξιακής δραστηριότητας, μέσω του εκσυγχρονισμού του πλαισίου αδειοδότησης και λειτουργίας παραγωγικών δραστηριοτήτων και της βελτίωσης των μηχανισμών εποπτείας της αγοράς. Επιπρόσθετα, οι μακροπρόθεσμοι στόχοι της ρύθμισης όπως καταγράφονται είναι:

- *Η στήριξη της ανάπτυξης και η προστασία του δημοσίου συμφέροντος, η μεγαλύτερη διαφάνεια και αποτελεσματικότητα, η ενίσχυση του ανταγωνισμού και της επιχειρηματικότητας. (Μέρος Α και Β)*
- *Η προστασία και ανάδειξη των γεωγραφικών ενδείξεων σε χειροτεχνικά και βιομηχανικά προϊόντα (Μέρος Γ).*
- *Η ενίσχυση της επιχειρηματικότητας και η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας μέσω του εκσυγχρονισμού των μεταποιητικών*

---

² <https://www.opengov.gr/γροian/?p=14633>

επιχειρήσεων και την ανάπτυξη των Επιχειρηματικών Πάρκων Μεγάλης Μεμονωμένης Μονάδας (Μέρος Δ).

- Η σταθερή αποκλιμάκωση των τιμών, η ενίσχυση της αγοραστικής δύναμης των καταναλωτών, η αύξηση του εισοδήματος των αγροτών και των επαγγελματιών πωλητών καθώς και η κινητροδότηση για νέους επαγγελματίες που σκέφτονται να ασχοληθούν με το συγκεκριμένο επάγγελμα (Μέρος Ε).
- Η επιτάχυνση των υφιστάμενων διαδικασιών ολοκλήρωσης των επενδυτικών σχεδίων, η ενίσχυση της διαφάνειας και της προστασίας του δημοσίου οικονομικού συμφέροντος και η ανάπτυξη στον νευραλγικό τομέα της Εθνικής Άμυνας (Μέρος ΣΤ).
- Η ενίσχυση της διαφάνειας και της προστασίας του καταναλωτή και η αποτελεσματικότερη και ταχύτερη λειτουργία της διοίκησης και των ελεγκτικών μηχανισμών και η δίκαιη προστασία οικονομικών φορέων και επαγγελματιών σε περιπτώσεις ανωτέρας βίας (Μέρος Ζ).

Με το νέο αυτό νομοσχέδιο επιχειρείται μια συνολική αντιμετώπιση των προαναφερθέντων ζητημάτων εντός 256 άρθρων, τα οποία κατανέμονται σε οχτώ (8) Μέρη (Μέρος Α' έως Μέρος Η').

Το πρώτο μέρος (Μέρος Α') με τίτλο «ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΑΠΛΟΥΣΤΕΥΣΗΣ ΤΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΑΣΚΗΣΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑΣ ΥΠΟΥΡΓΕΙΩΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΣΥΝΟΧΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ, ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ, ΥΓΕΙΑΣ, ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ ΚΑΙ ΝΗΣΙΩΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΚΑΙ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ» αποτελείται από δεκατρία (13) Κεφάλαια (Κεφάλαιο Α' - Κεφάλαιο ΙΓ').

Στο Κεφάλαιο Α' (άρθρα 1 έως 2) περιέχονται ο σκοπός και το αντικείμενο των διατάξεων του Μέρους Α'. Το Κεφάλαιο Β' τροποποιεί το πλαίσιο ίδρυσης και λειτουργίας των Μονάδων Φροντίδας Προσχολικής Αγωγής και Διαπαιδαγώγησης (άρθρα 3-13) με σχετικές προσθήκες επί του ν. 4442/2016. Το Κεφάλαιο Γ' τροποποιεί το πλαίσιο ίδρυσης και λειτουργία των Μονάδων Φροντίδας Ηλικιωμένων (άρθρα 14-24) με σχετικές προσθήκες επί του ν. 4442/2016. Το Κεφάλαιο Δ' τροποποιεί το πλαίσιο ίδρυσης και λειτουργίας των Στεγών Υποστηριζόμενης Διαβίωσης Ατόμων με

Αναπηρία (άρθρα 25-35) με σχετικές προσθήκες επί του ν. 4442/2016. Το Κεφάλαιο Ε' τροποποιεί το πλαίσιο άσκησης της δραστηριότητας εκμετάλλευσης εκθεσιακών χώρων και εκθεσιακών κέντρων (άρθρα 36-47) με σχετικές προσθήκες επί του ν. 4442/2016. Το Κεφάλαιο ΣΤ' τροποποιεί το πλαίσιο άσκησης της δραστηριότητας εκμετάλλευσης συνεδριακών κέντρων (άρθρα 48-60) με σχετικές προσθήκες επί του ν. 4442/2016. Το Κεφάλαιο Ζ' τροποποιεί το πλαίσιο λειτουργίας καταστημάτων παροχής υπηρεσιών διαδικτύου (άρθρα 61-72) με σχετικές προσθήκες επί του ν. 4442/2016. Το Κεφάλαιο Η' τροποποιεί το πλαίσιο άσκησης των δραστηριοτήτων παροχής υπηρεσιών τεχνητού μαυρίσματος σολάριουμ, εκμετάλλευσης λουτρών, μη θεραπευτικού μασάζ, σάουνας, μη θεραπευτικού spa και ατμόλουτρων (άρθρα 73-84) με σχετικές προσθήκες επί του ν. 4442/2016. Το Κεφάλαιο Θ' τροποποιεί το πλαίσιο άσκησης της δραστηριότητας παροχής υπηρεσιών στάθμευσης και φύλαξης σκαφών (άρθρα 85-95) με σχετικές προσθήκες επί του ίδιου ως άνω νόμου. Το Κεφάλαιο Ι' τροποποιεί το πλαίσιο άσκησης των δραστηριοτήτων παροχής υπηρεσιών των κινητών καντίνων (άρθρα 96-102) με σχετικές προσθήκες επί του ως άνω νόμου. Το Κεφάλαιο ΙΑ' τροποποιεί το πλαίσιο άσκησης της δραστηριότητας κέντρων εκπαίδευσης πολυπολιτισμικών χώρων (άρθρα 103-113) με σχετικές προσθήκες επί του ν. 4442/2016. Το Κεφάλαια ΙΒ' και ΙΓ' περιλαμβάνουν τροποποίηση των Παραρτημάτων Ι και ΙΙ και διόρθωση παροράματος Ν. 4442/2016 (άρθρο 116) ΤΟΥ Ν. 4442/2016 (άρθρα 114-115).

Το δεύτερο μέρος (Μέρος Β') με τίτλο «ΟΡΙΣΜΟΣ ΑΡΜΟΔΙΩΝ ΑΡΧΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΕΠΟΠΤΕΙΑΣ ΤΟΥ Ν. 4512/2018 ΣΤΟ ΠΕΔΙΟ ΤΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΚΑΙ ΚΑΤΑΣΚΕΥΩΝ» αποτελείται από πέντε (5) Κεφάλαια (Κεφάλαιο Α'-Κεφάλαιο Ε').

Στο Κεφάλαιο Α' (άρθρα 116 έως 117) περιέχονται ο σκοπός και το αντικείμενο των διατάξεων του Μέρους Β'. Το Κεφάλαιο Β' με τίτλο ΟΡΙΣΜΟΣ ΑΡΜΟΔΙΩΝ ΑΡΧΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΕΠΟΠΤΕΙΑΣ ΤΟΥ Ν. 4512/2018 ΣΤΟ ΠΕΔΙΟ ΤΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΚΑΙ ΚΑΤΑΣΚΕΥΩΝ στις διατάξεις που περιέχει (άρθρα 119 έως 120) ορίζει τις αρχές οργάνωσης εποπτείας και συντονισμού και τις αρχές εφαρμογής εποπτείας και διαχείρισης για τις εγκαταστάσεις εξυπηρέτησης οχημάτων κατ' εφαρμογή του άρθρου 130 του ν. 4512/2018. Το Κεφάλαιο Γ' με τίτλο

ΟΡΙΣΜΟΣ ΑΡΜΟΔΙΩΝ ΑΡΧΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΕΠΟΠΤΕΙΑΣ ΤΟΥ Ν. 4512/2018 ΣΤΟ ΠΕΔΙΟ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ (άρθρα 121 έως 122) προβλέπει τις αρχές οργάνωσης εποπτείας και συντονισμού και τις αρχές εφαρμογής εποπτείας και διαχείρισης κατ' εφαρμογή του άρθρου 130 του ν. 4512/2018. Το Κεφάλαιο Δ' με τίτλο ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ ΤΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΕΠΟΠΤΕΙΑΣ ΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΤΟΥ Ν. 4512/2018 ΣΤΟ ΠΕΔΙΟ ΤΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΚΑΙ ΥΓΕΙΑΣ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ (άρθρα 123 έως 126) προβλέπει τις αρχές οργάνωσης εποπτείας και συντονισμού και τις αρχές εφαρμογής εποπτείας και διαχείρισης των αρμοδιοτήτων τους στο πεδίο της ασφάλειας και υγείας εργαζομένων, την άσκηση αρμοδιοτήτων από τις ως άνω αρχές και προβλέπει κυρώσεις σε εργοδότες για ανάθεση εργασιών σε πρόσωπα χωρίς την απαιτούμενη άδεια τροποποιώντας την παρ. 6Α στο άρθρο 572 του Κώδικα Εργατικού Δικαίου. Το Κεφάλαιο Ε' με τίτλο ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΓΟΥΜΕΝΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΜΕΡΟΥΣ Β' (άρθρα 127 έως 128) περιέχει τις εν λόγω διατάξεις που αφορούν στο ως άνω Μέρος.

Το τρίτο μέρος (Μέρος Γ') με τίτλο «ΟΡΙΣΜΟΣ ΑΡΜΟΔΙΩΝ ΑΡΧΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΕΠΟΠΤΕΙΑΣ ΤΟΥ Ν. 4512/2018 ΣΤΟ ΠΕΔΙΟ ΤΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΚΑΙ ΚΑΤΑΣΚΕΥΩΝ» αποτελείται από εννέα (9) Κεφάλαια (Κεφάλαιο Α' - Κεφάλαιο Θ').

Στο Κεφάλαιο Α' (άρθρα 129 έως 132) περιέχονται γενικές διατάξεις του εν λόγω Μέρους (σκοπός, αντικείμενο, ορισμούς, πεδίο εφαρμογής, των διατάξεων που ακολουθούν). Στο Κεφάλαιο Β' (άρθρα 133 έως 138) καθορίζεται το εθνικό πλαίσιο προστασίας γεωγραφικών ενδείξεων σε χειροτεχνικά και βιομηχανικά προϊόντα (ορισμός αρμοδίων αρχών, προϋποθέσεις για την προστασία γεωγραφικής ένδειξης, δικαιούχοι για κατάθεση αίτησης καταχώρισης, διαδικασία κατάθεσης αίτησης, τέλη και απαιτούμενα έγγραφα, εξέταση αίτησης καταχώρισης από τον ΟΒΙ). Το Κεφάλαιο Γ' (άρθρα 139 έως 142) προβλέπει την εθνική διαδικασία ενστάσεων (διαδικασία ενστάσεων, απόφαση κατά την εθνική φάση, προσωρινή εθνική προστασία, συνεργασία στο πλαίσιο της συμβουλευτικής επιτροπής). Το Κεφάλαιο Δ' (άρθρα 143 έως 147) προβλέπει τη διαδικασία σε ενωσιακό επίπεδο (καταχώριση, υποβολή και εξέταση αιτήσεων, προσφυγές κατά της απόφασης κατά την εθνική φάση, διαδικασία ένστασης σε ενωσιακό επίπεδο). Το Κεφάλαιο Ε' (άρθρα 148 έως 150) προβλέπει την

διαδικασία τροποποίησης - ακύρωσης αιτήματος καταχώρισης γεωγραφικής ένδειξης και ορίζει τον τρόπο άσκησης δικαστικής προστασίας. Το Κεφάλαιο ΣΤ' (άρθρα 151 έως 152) προβλέπει την προστασία γεωγραφικών ενδείξεων και ορίζει τις επιτρεπόμενες ενδείξεις - σήμανση. Το Κεφάλαιο Ζ' (άρθρα 153 έως 155) προβλέπει τη διαδικασία ελέγχων - επιβολής κυρώσεων και ειδικότερα το Κόστος πιστοποίησης και ελέγχων και τις διοικητικές κυρώσεις για την παραβίαση συμμόρφωσης. Το Κεφάλαιο Η' (άρθρα 156 έως 157) προβλέπει την προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα για την καταχώριση και προστασία των γεωγραφικών ενδείξεων για χειροτεχνικά και βιομηχανικά προϊόντα, περιέχοντας ρυθμίσεις σχετικά με το Συμβούλιο Ανάδειξης και Προώθησης Χειροτεχνικών και Βιομηχανικών Προϊόντων με γεωγραφική ένδειξη. Το Κεφάλαιο Θ' με τίτλο ΕΞΟΥΣΙΟΔΟΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΜΕΡΟΥΣ Γ' (άρθρο 158) περιέχει τις εν λόγω διατάξεις που αφορούν στο ως άνω Μέρος.

Το τέταρτο μέρος (Μέρος Δ') με τίτλο «ΕΙΔΙΚΟΤΕΡΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ» αποτελείται από τρία (3) Κεφάλαια (Κεφάλαιο Α'- Κεφάλαιο Γ').

Στο Κεφάλαιο Α' (άρθρα 159 έως 161) περιέχονται ρυθμίσεις με τις οποίες επιχειρείται εκσυγχρονισμός των μεταποιητικών επιχειρήσεων και ανάπτυξη των επιχειρηματικών πάρκων μεγάλης μεμονωμένης μονάδας μέσω τροποποιήσεων των διατάξεων του ν. 3982/2011 και του ν. 4982/2022. Στο Κεφάλαιο Β' (άρθρα 162 έως 164), ενώ περιέχεται και ρυθμιστικό πλαίσιο με το οποίο επιχειρείται συλλογή στοιχείων και συντονισμός της εφαρμογής του ενωσιακού πλαισίου για την επιχειρηματικότητα μέσω σύστασης και τήρησης μητρώου με τίτλο «Δελτίο Επιχειρηματικής Δραστηριότητας» και καθορισμού Εθνικού Ενιαίου Σημείου Επαφής και τον ορισμό αρμοδιοτήτων αυτού. Το Κεφάλαιο Γ' με τίτλο ΕΞΟΥΣΙΟΔΟΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΓΟΥΜΕΝΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΜΕΡΟΥΣ Δ' (άρθρα 165 έως 166) περιέχει τις εν λόγω διατάξεις που αφορούν στο ως άνω Μέρος.

Το πέμπτο μέρος (Μέρος Ε') με τίτλο «ΑΠΛΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΚΑΘΕΣΤΩΤΟΣ ΠΟΥ ΔΙΕΠΕΙ ΤΟ ΥΠΑΙΘΡΙΟ ΕΜΠΟΡΙΟ» αποτελείται από τέσσερα (4) Κεφάλαια (Κεφάλαιο Α'- Κεφάλαιο Δ').

Στο Κεφάλαιο Α' (άρθρα 167 έως 168) περιέχονται γενικές διατάξεις του εν λόγω Μέρους (σκοπός, αντικείμενο). Στο Κεφάλαιο Β' (άρθρα 169 έως 170) περιέχονται ρυθμίσεις με τις οποίες επιχειρείται ενίσχυση των παραγώγων πωλητών στις λαϊκές αγορές μέσω τροποποιήσεων επί του ν. 4849/2021. Στο Κεφάλαιο Γ' (άρθρα 171 έως 199) περιέχονται ρυθμίσεις με τις οποίες επιχειρείται επιτάχυνση και απλούστευση διαδικασίας λειτουργίας λαϊκών αγορών και χορήγησης αδειών στους παραγωγούς πωλητές λαϊκών αγορών, ομοίως μέσω τροποποιήσεων επί του ν. 4849/2021. Το Κεφάλαιο Δ' με τίτλο ΤΕΛΙΚΕΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΓΟΥΜΕΝΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΜΕΡΟΥΣ Ε' (άρθρα 196 έως 197) περιέχει τις εν λόγω διατάξεις που αφορούν στο ως άνω Μέρος.

Το έκτο μέρος (Μέρος ΣΤ') με τίτλο «ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΣΤΟΝ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟ ΝΟΜΟ - ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΕΚΤΑΣΗ ΤΗΣ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΑΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ» αποτελείται από πέντε (5) Κεφάλαια (Κεφάλαιο Α' - Κεφάλαιο Ε').

Στο Κεφάλαιο Α' (άρθρα 198 έως 199) περιέχονται γενικές διατάξεις του εν λόγω Μέρους (σκοπός, αντικείμενο). Στο Κεφάλαιο Β' (άρθρα 200 έως 218) επιχειρείται διεύρυνση του πεδίου ενισχύσεων επενδυτικών σχεδίων του αναπτυξιακού νομού μέσω τροποποιήσεων του ν. 4887/2022 και του ν. 5246/2025, ενώ στο Κεφάλαιο Γ' (άρθρα 219 έως 220), ενώ περιλαμβάνονται και ρυθμίσεις για τα επενδυτικά σχέδια του αναπτυξιακού νόμου 4399/2016 που σχετίζονται με την προθεσμία ολοκλήρωσής τους και τη μείωση δυναμικότητάς τους. Στο Κεφάλαιο Δ' (άρθρα 221 έως 226) περιέχονται μεταβατικές ρυθμίσεις για τη δόμηση γηπέδων εντός εγκεκριμένων Επιχειρηματικών Πάρκων Εξυγίανσης διατάξεις που τροποποιούν υφιστάμενα νομοθετήματα (ν. 3986/2011, 4399/2016, 4864/2021, 4914/2022, 5007/2022) καθώς και σχετικά με τον εργοταξιακό λιμένα σε ακίνητα στρατηγικών επενδύσεων, τις υποχρεώσεις υπό ίδρυση επιχειρήσεων που υπάγονται στον ν. 4399/2016, σχετικά με τον καθορισμό προσπέλασης από τη θάλασσα, τη λειτουργία της Γενικής Διεύθυνσης Αναπτυξιακών Νόμων και Άμεσων Ξένων Επενδύσεων ως ενδιάμεσου φορέα και την παράταση προθεσμίας απαλλαγών των Ναυπηγείων Ελευσίνας. Το Κεφάλαιο Ε' με τίτλο ΚΑΤΑΡΓΟΥΜΕΝΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΜΕΡΟΥΣ ΣΤ' (άρθρα 227) περιέχει τις εν λόγω διατάξεις που αφορούν στο ως άνω Μέρος.

Το έβδομο μέρος (Μέρος Ζ') με τίτλο «ΑΛΛΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑΣ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ, ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ, ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΨΗΦΙΑΚΗΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ» αποτελείται από πέντε (5) Κεφάλαια (Κεφάλαιο Α' - Κεφάλαιο Ε').

Στο Κεφάλαιο Α' (άρθρα 228 έως 233) περιέχονται διατάξεις αρμοδιότητας Γενικής Γραμματείας Εμπορίου σχετικά με την επισήμανση των προσυσκευασμένων προϊόντων των οποίων η ποσότητα μειώνεται χωρίς ανάλογη μείωση τιμής και την παράταση προθεσμιών υποβολής δηλώσεων και πράξεων στο ΓΕΜΗ σε περίπτωση ασθένειας ή θανάτου λογιστή – φοροτεχνικού, αλλά και τροποποιήσεις του ν. 4919/2022 σχετικά με την διευκόλυνση του έργου των υπηρεσιών του ΓΕΜΗ, την χορήγηση πρόσβασης στην Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης σε στοιχεία του ΓΕΜΗ, τη διάρκεια ποινής αποκλεισμένων διευθυντών και με το είδος και εύρος στοιχείων εμπορικής δραστηριότητας που τηρούνται στο Γ.ΕΜΗ. και τον τρόπο χορήγησης πρόσβασης στα αρμόδια όργανα της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Καταπολέμησης της Απάτης. Στο Κεφάλαιο Β' (άρθρα 228 έως 233) περιέχονται διατάξεις αρμοδιότητας Γενικής Γραμματείας Βιομηχανίας που αφορούν σε τροποποιήσεις των ν. 3982/2011 και 4759/2020 σχετικά με τον έλεγχο απογραφής ανελκυστήρων, την κατάργηση ειδικής αρμοδιότητας αδειοδότησης εγκαταστάσεων εφοδιαστικής αλυσίδας και τους όρους δόμησης και παρεκκλίσεις σε εγκαταστάσεις εφοδιαστικής. Στο Κεφάλαιο Γ' (άρθρα 234 έως 235) περιέχονται Λοιπές Διατάξεις αρμοδιότητας του Υπουργείου Αναπτυξης που ρυθμίζουν την ηλεκτρονική εφαρμογή MyKataggelies για έλεγχο εφαρμογής της νομοθεσίας προστασίας του καταναλωτή και ρύθμισης της αγοράς και τη διευθέτηση λειτουργικών ζητημάτων της Ανεξάρτητης Αρχής Ελέγχου της Αγοράς και Προστασίας του Καταναλωτή σε τροποποίηση του ν. 5255/2025. Στο Κεφάλαιο Δ' που τιτλοφορείται Λοιπές Διατάξεις (άρθρα 239 έως 253) περιέχονται ρυθμίσεις για την τροποποίηση ορίων των τομέων δόμησης του χώρου της Διεθνούς Έκθεσης Θεσσαλονίκης με την προσθήκη του Βελλίδειου Συνεδριακού Κέντρου στα διατηρούμενα κτίρια και τροποποιήσεις επί υφιστάμενων νομοθετημάτων (ν. 4933/2022 και 4727/2020) σχετικά με την παράταση υλοποίησης του προγράμματος «Τουρισμός για όλους», την ενιαία ψηφιακή υποδομή για την εξυπηρέτηση πολιτών και επιχειρήσεων (customer

relationship management), το σκοπό και το αντικείμενο αυτής, τη σύσταση Πληροφοριακού Συστήματος με τίτλο «Ενιαία Ψηφιακή υποδομή εξυπηρέτησης πολιτών και επιχειρήσεων», τα συστήματα της «Ενιαίας Ψηφιακής υποδομής εξυπηρέτησης πολιτών και επιχειρήσεων» και τις διαλειτουργικότητές τους, τη δημιουργία και λειτουργία υποσυστημάτων και πλατφορμών της Ενιαίας Ψηφιακής Υποδομής για την Εξυπηρέτηση Πολιτών και Επιχειρήσεων (CUSTOMER RELATIONSHIP MANAGEMENT) στο πλαίσιο αρμοδιοτήτες της Γενικής Γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων και Ψηφιακής Διακυβέρνησης, το περιεχόμενο του Αποθετηρίου Δεδομένων, τον τρόπο λειτουργίας της καρτέλα Πολίτη/Επιχείρησης και των Μητρώων άντλησης δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, τους χρήστες του CRM, την ταυτοποίηση, τον υπεύθυνο επεξεργασίας και τον χρόνο τήρησης δεδομένων. Το Κεφάλαιο Ε' με τίτλο ΕΞΟΥΣΙΟΔΟΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΜΕΡΟΥΣ Ζ' (άρθρα 254 Έως 255) περιέχει τις εν λόγω διατάξεις που αφορούν στο ως άνω Μέρος.

Με το Μέρος Η' (άρθρο 256) ορίζεται ως χρόνος έναρξης ισχύος των υπό ψήφιση διατάξεων η δημοσίευσή τους στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά στις επιμέρους διατάξεις του.

Επισημαίνεται ότι το υπό διαβούλευση σχέδιο νόμου ³ αναρτήθηκε στην πλατφόρμα της Ανοιχτής Διακυβέρνησης στις 26/02/2026 ώρα 20:10, με καταληκτική ημέρα ώρα ολοκλήρωσης της διαδικασίας στις 13/03/2026 ώρα 10:00. Δηλαδή συνολικά, 14 ημέρες και 14 ώρες. Απεστάλη δε στην Ο.Κ.Ε. προς διατύπωση γνώμης στις 27 Φεβρουαρίου 2026 από το Τμήμα Γ' της Γενικής Γραμματείας Νομικών και Κοινοβουλευτικών Θεμάτων της Προεδρίας της Κυβέρνησης, ενώ η έκθεση αξιολόγησης συνεπειών της ρύθμισης απεστάλη κατόπιν σχετικού αιτήματος της Ο.Κ.Ε. στις 6 Μαρτίου 2026.

Ο χρόνος για την αποδοτική επεξεργασία του νομοθετικού υλικού (σ/ν), σε ένα τόσο καίριο και σύνθετο πεδίο πολιτικής δεν κρίνεται επαρκής για τον αναγνώστη, τους επιστημονικούς και τους κοινωνικούς φορείς. Όπως έχει επανειλημμένα υπογραμμίσει σε προηγούμενες γνώμες της, η Ο.Κ.Ε. εκτιμά ότι ο επίσημος χρόνος της διαβούλευσης, πέραν του χρόνου προδιαβούλευσης και

---

³ <https://www.opengov.gr/yme/?p=5739>

συζήτησης με τους κοινωνικούς εταίρους, θα πρέπει να είναι ικανός, ώστε να μπορεί να εκπονηθεί μια πλήρης και συμπεριληπτική γνωμοδότηση, κατόπιν της προβλεπόμενης εκ του νόμου διαδικασίας και των απαραίτητων συνεδριάσεων των οργάνων της. Στις δε περιπτώσεις κατά τις οποίες εισάγεται αναθεωρημένη έκδοση προς ψήφιση στο Ελληνικό Κοινοβούλιο, θα πρέπει να προβλέπεται επιπλέον χρόνος μιας εβδομάδας για την αξιολόγηση των επικαιροποιημένων προτεινόμενων διατάξεων.

Άλλωστε, σύμφωνα με τον ιδρυτικό νόμο της Ο.Κ.Ε. 2232/1994 (άρθρο 2 παρ. 2) ορίζεται ότι η Ο.Κ.Ε. διατυπώνει τη γνώμη της μέσα σε προθεσμία, η οποία δεν μπορεί να είναι μικρότερη των τριάντα (30) ημερών και μεγαλύτερη των σαράντα πέντε (45) ημερών από τη γνωστοποίηση σε αυτή του θέματος. Μόνο μετά την πάροδο της προθεσμίας των σαράντα πέντε (45) ημερών η έλλειψη σχετικής γνώμης δεν εμποδίζει τη λήψη σχετικής απόφασης. Στο επόμενο εδάφιο του ίδιου άρθρου αναφέρεται η δυνατότητα σύντμησης της εν λόγω προθεσμίας σε δεκαπέντε μέρες, μόνο όμως σε εξαιρετικά επείγουσες περιπτώσεις. Το συγκεκριμένο σχέδιο νόμου δεν είναι δυνατόν να αξιολογηθεί αν εμπίπτει στην κατηγορία του εξαιρετικά κατεπείγοντος, καθώς αφενός τίποτα σχετικό δεν αναφέρεται ούτε στο περιεχόμενο του, ούτε στην σχετική αλληλογραφία που το συνοδεύει, ενώ δεν μπορεί να διαγνωσθεί τέτοια επείγουσα περίπτωση με άλλον τρόπο.

Επισημαίνεται ότι σε αντίστοιχες γνωμοδοτήσεις της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής επί σχεδίων και προτάσεων Κανονισμών και Οδηγιών της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, αφιερώνεται πολλαπλάσιος χρόνος διαβούλευσης, με ακρόαση φορέων και αξιωματούχων των αρμόδιων Διευθύνσεων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (άνω των 2 μηνών) πριν το τελικό κείμενο εισαχθεί προς ψήφιση στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

Με βάση τις παραπάνω αρχές, η Ο.Κ.Ε. υιοθετεί την ανάγκη βελτίωσης και κωδικοποίησης του ρυθμιστικού πλαισίου για τον τομέα των επενδύσεων και της επιχειρηματικής δραστηριότητας, εκφράζοντας παράλληλα στην παρούσα γνωμοδότηση επιφυλάξεις ως προς συγκεκριμένες, αλλά σημαντικές σημειακές παρεμβάσεις του μέρους του νομοσχεδίου και καλεί την πολιτεία να επανεξετάσει

και να αναθεωρήσει τις εν λόγω διατάξεις. Ιδιαίτερα καλείται η πολιτεία να προβεί στις απαιτούμενες μεταρρυθμιστικές αλλαγές, όπου χρειάζεται, και αναλυτικά αναφέρεται παρακάτω. Τονίζει δε, την σημασία της ουσιαστικής διενέργειας του κοινωνικού διαλόγου (ιδίως μέσω της Ο.Κ.Ε. ως συνταγματικά κατοχυρωμένου και αναγνωρισμένου φορέα), ως εν δυνάμει εγγυητή της πρακτικής αποτελεσματικότητας των υπό ψήφιση ρυθμίσεων και αρωγό σε κάθε προσπάθεια προς το σκοπό της καλής νομοθέτησης.

Η θέσπιση, οργάνωση και λειτουργία ενός λειτουργικού και αποτελεσματικού συστήματος ρύθμισης και εποπτείας των οικονομικών δραστηριοτήτων έχει καίρια σημασία, όχι μόνο για την εύρυθμη λειτουργία της οικονομίας και την ενίσχυση της βιώσιμης ανάπτυξης, αλλά και για την ενίσχυση της αναπτυξιακής δραστηριότητας και των στρατηγικών επενδύσεων στη χώρα. Προς αυτόν τον σκοπό, η δημόσια διοίκηση διαδραματίζει καθοριστικό ρόλο στη διαμόρφωση του θεσμικού πλαισίου μέσα στο οποίο αναπτύσσεται η επιχειρηματική δραστηριότητα. Αφενός καλείται να διασφαλίσει την προστασία του δημοσίου συμφέροντος —όπως η ασφάλεια, η δημόσια υγεία και η προστασία των εργαζομένων— και αφετέρου να δημιουργήσει ένα σταθερό, διαφανές και λειτουργικό διοικητικό περιβάλλον που να επιτρέπει την ανάπτυξη της οικονομικής δραστηριότητας. Στο πλαίσιο αυτό, η αρχή της χρηστής διοίκησης και η αποτελεσματική ρύθμιση των οικονομικών δραστηριοτήτων αποτελούν κρίσιμους παράγοντες για την ενίσχυση της εμπιστοσύνης μεταξύ κράτους και επιχειρήσεων, καθώς και για τη διασφάλιση της εύρυθμης λειτουργίας της αγοράς.

Σε ένα σύγχρονο κράτος δικαίου, που οφείλει να ακολουθεί τους γρήγορους ρυθμούς που απαιτεί η αποτελεσματική άσκηση οικονομικής και επιχειρηματικής δραστηριότητας, αποκτά ιδιαίτερα σημασία η απλούστευση των διοικητικών διαδικασιών και η μείωση της γραφειοκρατίας. Η Ελλάδα, δε, έχει καταγράψει διαχρονικά επιδόσεις που χαρακτηρίζονται από πολύπλοκες, χρονοβόρες, αλληλοεπικαλυπτόμενες διοικητικές διαδικασίες, οι οποίες και αποδεδειγμένα λειτουργούσαν ως σημαντικό εμπόδιο για την ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας και των επενδύσεων. Η διεθνής εμπειρία και η σχετική βιβλιογραφία στη διοικητική επιστήμη και την οικονομική πολιτική καταδεικνύουν ότι η ύπαρξη ενός σαφούς, προβλέψιμου και αποτελεσματικού κανονιστικού πλαισίου για την ίδρυση, λειτουργία και εποπτεία των επιχειρήσεων συμβάλλει καθοριστικά στη βελτίωση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος και στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας μιας οικονομίας. Στο πλαίσιο αυτό, οι μεταρρυθμίσεις που αποσκοπούν στον εκσυγχρονισμό των διοικητικών διαδικασιών, στην ενίσχυση της διαφάνειας, στη

βελτίωση του συντονισμού των ελεγκτικών μηχανισμών και στην αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών και ψηφιακών εργαλείων διοίκησης αποκτούν ιδιαίτερη σημασία για την αποτελεσματική άσκηση δημόσιας πολιτικής στον τομέα της ανάπτυξης και της οικονομικής δραστηριότητας.

Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι η απλούστευση των διαδικασιών και η ενίσχυση του πλαισίου για ιδιωτικές και στρατηγικές επενδύσεις αποτελούν σημαντικές προτεραιότητες για τη βελτίωση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος στην Ελλάδα. Η εμβάθυνση των μεταρρυθμίσεων, η αποτελεσματική εφαρμογή των νόμων και η ενίσχυση της διοικητικής αποτελεσματικότητας μπορούν να συμβάλλουν στην προσέλκυση περισσότερων επενδύσεων και στη βιώσιμη ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας.

Όπως προαναφέρθηκε, η βάση πάνω στην οποία οικοδομήθηκε το νέο πλαίσιο για τις αδειοδοτήσεις ήταν οι προτάσεις από την εργαλειοθήκη του ΟΟΣΑ (I και II), καθώς και τα παραγόμενα αποτελέσματα από τη λειτουργία της Task Force για τις Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις.

Σε ύστερη φάση, σημαντικό βήμα προς την κατεύθυνση αυτή αποτέλεσε η θεσμοθέτηση του ν. 4442/2016, ο οποίος εισήγαγε ένα νέο σύστημα αδειοδότησης οικονομικών δραστηριοτήτων. Με τον νόμο αυτό επιχειρήθηκε η αντικατάσταση της παραδοσιακής, χρονοβόρας διαδικασίας έκδοσης αδειών από ένα πιο ευέλικτο σύστημα γνωστοποίησης (notification). Σύμφωνα με το νέο μοντέλο, πολλές επιχειρήσεις μπορούν να ξεκινούν τη δραστηριότητά τους απλώς δηλώνοντας την έναρξη λειτουργίας τους στις αρμόδιες αρχές, ενώ οι έλεγχοι πραγματοποιούνται εκ των υστέρων. Με τον τρόπο αυτό μειώνονται οι καθυστερήσεις και διευκολύνεται η επιχειρηματική δραστηριότητα.

Παράλληλα, για την ενίσχυση των μεγάλων επενδύσεων δημιουργήθηκε ειδικό θεσμικό πλαίσιο για τις λεγόμενες στρατηγικές επενδύσεις, το οποίο ενισχύθηκε με τον ν. 4864/2021. Ο νόμος αυτός στοχεύει στην προσέλκυση σημαντικών επενδυτικών σχεδίων που έχουν μεγάλο οικονομικό αποτύπωμα, δημιουργούν νέες θέσεις εργασίας και συμβάλλουν στον τεχνολογικό εκσυγχρονισμό

της οικονομίας. Για τις επενδύσεις αυτές προβλέπονται ειδικές διαδικασίες ταχείας αδειοδότησης, φορολογικά κίνητρα και διοικητική υποστήριξη.

Όπως έχει αναφερθεί και σε πρόσφατες γνώμες⁴ της Ο.Κ.Ε., οι αναπτυξιακές πολιτικές στην Ελλάδα αντιμετωπίζουν ένα σύνθετο σύνολο προκλήσεων που σχετίζονται με την οικονομική δομή, το επενδυτικό περιβάλλον, την καινοτομία και την αξιοποίηση των διαθέσιμων πόρων. Έχει πιο συγκεκριμένα διατυπωθεί ότι:

«Παρά την καθομολογούμενη σχετική βελτίωση ορισμένων μακροοικονομικών δεικτών (όπως του δείκτη ανεργίας, του δείκτη χρέους/ΑΕΠ των Άμεσων Ξένων Επενδύσεων), παραμένουν ορισμένες διαρθρωτικές αδυναμίες της ελληνικής οικονομίας, που σχετίζονται με:

- Την σταθερά υψηλή σχέση κατανάλωσης- επένδυσης.
- Τη μειωμένη παραγωγικότητα των επιχειρήσεων.
- Την χαμηλή πολλαπλασιαστική επίδραση των επενδυτικών προγραμμάτων.
- Την υστέρηση τομέων, όπως η μεταποίηση και η αγροτική παραγωγή, που κατέστησαν δυσανάλογα μεγάλη τη συμβολή / συνεισφορά του αναπτυσσόμενου τα τελευταία χρόνια, τομέα υπηρεσιών στο συνολικό ΑΕΠ της χώρας.
- Η εξαγωγική δυναμική, παρά τη σημαντική βελτίωση των σχετικών δεικτών, δε διαχέεται στο σύνολο των κλάδων της ελληνικής οικονομίας και αυτό εν δυνάμει δημιουργεί ανισορροπίες σε περιόδους διεθνούς ή εξωγενούς κρίσης.
- Την χαμηλή αποτελεσματικότητα του δημόσιου τομέα σε μείζονες τομείς προώθησης των επενδύσεων (αδειοδότηση, δικαιοσύνη, προσέλκυση θεσμικών επενδυτών).»

Μία από τις βασικές προκλήσεις, επομένως, είναι η παραγωγική δομή της ελληνικής οικονομίας. Η οικονομία της χώρας βασίζεται σε μεγάλο βαθμό σε τομείς

---

⁴ https://oke.gr/sites/default/files/347-oke-gnomi-shn_ypan-anaptyxiakos_nomos.pdf

όπως ο τουρισμός, οι υπηρεσίες και το εμπόριο, ενώ η βιομηχανική παραγωγή και η τεχνολογική καινοτομία υστερούν σε σχέση με τους ευρωπαϊκούς μέσους όρους. Αυτό καθιστά την οικονομία πιο ευάλωτη σε εξωτερικές κρίσεις και περιορίζει τη δυνατότητα μακροπρόθεσμης ανάπτυξης. Για τον λόγο αυτό, οι αναπτυξιακές πολιτικές προσπαθούν να ενισχύσουν την παραγωγική διαφοροποίηση και την ανάπτυξη νέων τομέων, όπως η ψηφιακή οικονομία και η πράσινη ενέργεια.

Επομένως, οι αλλαγές στο επενδυτικό περιβάλλον δεν επαρκούν αν αποτελέσουν τεχνικές λύσεις σε ένα υφιστάμενο ζήτημα αδύναμης παραγωγικής συγκρότησης.

Σημαντική πρόκληση αποτελεί, άλλωστε, η αποτελεσματική αξιοποίηση των εθνικών ευρωπαϊκών πόρων. Η Ελλάδα έχει πρόσβαση σε σημαντικά χρηματοδοτικά εργαλεία μέσω της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπως τα διαρθρωτικά ταμεία και το Ταμείο Ανάκαμψης. Υπό το πρίσμα κατάρτισης του νέου πολυετούς δημοσιονομικού σχεδίου σε συνδυασμό με τον τερματισμό του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας απαιτούνται στοχευμένες πολιτικές. Η αποτελεσματική αξιοποίηση αυτών των πόρων απαιτεί σωστό σχεδιασμό, διοικητική ικανότητα και αποτελεσματικό συντονισμό μεταξύ των δημόσιων φορέων, ώστε τα έργα να υλοποιούνται εγκαίρως και να έχουν πραγματικό αναπτυξιακό αντίκτυπο.

Επιπλέον, η καινοτομία και η τεχνολογική ανάπτυξη αποτελούν κρίσιμους παράγοντες για την οικονομική πρόοδο. Στην Ελλάδα, οι δαπάνες για έρευνα και ανάπτυξη παραμένουν χαμηλότερες σε σύγκριση με τον ευρωπαϊκό μέσο όρο, γεγονός που περιορίζει τη δημιουργία νέων τεχνολογιών και την ανάπτυξη δυναμικών επιχειρήσεων υψηλής προστιθέμενης αξίας. Η ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ πανεπιστημίων, ερευνητικών κέντρων και επιχειρήσεων αποτελεί βασικό στόχο των αναπτυξιακών πολιτικών.

Μια ακόμη πρόκληση αποτελεί η αγορά εργασίας και το ανθρώπινο κεφάλαιο. Η Ελλάδα αντιμετώπισε για πολλά χρόνια υψηλά ποσοστά ανεργίας, ιδιαίτερα στους νέους, ενώ ένα σημαντικό μέρος του εξειδικευμένου εργατικού δυναμικού μετανάστευσε στο εξωτερικό κατά τη διάρκεια της οικονομικής κρίσης. Η

επιστροφή αυτού του ανθρώπινου δυναμικού και η δημιουργία ποιοτικών θέσεων εργασίας αποτελούν σημαντικούς στόχους για τη βιώσιμη ανάπτυξη της χώρας.

Τέλος, σημαντική πρόκληση αποτελεί η πράσινη και ψηφιακή μετάβαση της οικονομίας. Οι αναπτυξιακές πολιτικές είναι απαραίτητο να προσαρμοστούν στις νέες απαιτήσεις της βιώσιμης ανάπτυξης, μειώνοντας τις εκπομπές ρύπων και προωθώντας καθαρές μορφές ενέργειας, ψηφιακές υποδομές και νέες τεχνολογίες. Η μετάβαση αυτή απαιτεί μεγάλες επενδύσεις, αλλά και σημαντικές θεσμικές αλλαγές.

Εδώ θα πρέπει να σημειωθεί ότι από τα ζητήματα που είχαν καταγραφεί σε προηγούμενη Γνώμη της Ο.Κ.Ε.⁵ ήταν «...η αδυναμία ικανοποιητικής αξιοποίησης κρίσιμων παραγωγικών και γεωστρατηγικών πλεονεκτημάτων (όπως το φυσικό περιβάλλον, η ποιότητα τη αγροτικής παραγωγής, η γεωγραφική θέση ως προς την ανάπτυξη εμπορικών και ενεργειακών δικτύων, η ύπαρξη υψηλά εξειδικευμένου ανθρώπινου κεφαλαίου). Μέρος αυτής της επιχειρηματολογίας φαίνεται να βρίσκει επί του παρόντος εφαρμογή στα πρόσφατα τεκταινόμενα στον πρωτογενή τομέα παραγωγής. Τόσο οι αβεληνιές των δομών του κράτους, όσο και η μη αποτελεσματική χρήση των διαθέσιμων κεφαλαίων (σε βαθμό κατάχρησης και διασπάθισης) εμφανίζονται να συντηρούν ένα μοντέλο χαμηλής παραγωγικής δυναμικής, με μειωμένα πολλαπλασιαστικά οφέλη και αναπαραγωγή του μοντέλου γιγάντωσης του τομέα υπηρεσιών».

---

⁵ https://oke.gr/sites/default/files/366-oke-gnomi-shn_ypethoo_-_epa-metafora_opekepe_stin_aade.pdf

Το προτεινόμενο νομοσχέδιο αποτελεί μια ευρείας κλίμακας νομοθετική ρύθμιση που αποσκοπεί στην επιτάχυνση των επενδύσεων και τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας, επιχειρώντας να θεσπίσει παρεμβάσεις με βασικό αντικείμενο την απλούστευση και την ψηφιακή αναβάθμιση των διαδικασιών σε επίπεδο επιχειρήσεων.

Παρά τη θετική στόχευση, σοβαρά ζητήματα εγείρονται αναφορικά με την ποιότητα της νομοθέτησης και τις αρχές της διακυβέρνησης. Μια βασική διαπίστωση είναι ο "omnibus" χαρακτήρας του κειμένου, καθώς συγκεντρώνει ετερογενείς θεματικές ενότητες σε ένα ενιαίο σώμα, γεγονός που καθιστά δυσχερή την ουσιαστική διαβούλευση και περιορίζει τη δυνατότητα αποτελεσματικού κοινοβουλευτικού ελέγχου.

Πρόκειται για μια ακόμη νομοθετική πρωτοβουλία που προσβλέπει σε σειρά τροποποιήσεων προηγούμενων νόμων. Ιδιαίτερως επισημαίνεται ότι δεν έχει ακόμη παρέλθει ένας χρόνος από την τελευταία τροποποίηση του αναπτυξιακού νόμου, η οποία ήταν και τότε εξαιρετικά εκτεταμένη. Η νέα πρωτοβουλία εκτεταμένης τροποποίησης δημιουργεί την αίσθηση ότι δεν εξαντλείται η ανάλυση του υφιστάμενου πλαισίου, αλλά «ανακύπτουν» διαρκώς νέοι λόγοι αναθεωρήσεων.

Περαιτέρω, φαίνεται να γίνεται προσπάθεια για την απλοποίηση του πρόσφατα αναθεωρημένου πλαισίου, χωρίς όμως σοβαρές δομικές αλλαγές απλοποίησης, γεγονός το οποίο θέτει εν αμφιβόλω αν οι προτεινόμενες διατάξεις, ως έχουν, είναι δυνατόν να επιτύχουν τους επιδιωκόμενους στόχους. Ειδικότερα, αν και μέσω του νομοσχεδίου γίνεται προσπάθεια να ελαττωθεί ο χρόνος ολοκλήρωσης των αδειοδοτήσεων ή και άλλων διαδικασιών, φαίνεται να μην λαμβάνεται υπόψη η έλλειψη υποδομών και διαλειτουργικότητας, καθώς και προσωπικού της δημόσιας διοίκησης, ειδικά στην περιφέρεια, η οποία καλείται να ακολουθήσει τις νέες διαδικασίες. Ειδικότερα, θα πρέπει να σημειωθεί ότι η όποια απλοποίηση αφορά μόνο το τελικό στάδιο έγκρισης (για τις δραστηριότητες που προβλέπεται η έγκριση), αλλά δεν φαίνεται να γίνεται κανένα βήμα μείωσης της γραφειοκρατίας για το στάδιο

προετοιμασίας των επιχειρήσεων προκειμένου να αδειοδοτηθούν, διαδικασία που συχνά περιπλέκεται σε γραφειοκρατικούς λαβυρίνθους, σε ασαφή καθορισμό αρμοδιότητας, στις περιορισμένες δυνατότητες των ελεγκτικών μηχανισμών. Υπό αυτό το πρίσμα, φαίνεται ότι δεν υιοθετούνται κατ' ουσία οι αρχές του «Think Small First» (προτεραιότητα για τις ΜμΕ), καθώς σε πλήθος δραστηριοτήτων το διοικητικό βάρος και το κόστος συμμόρφωσης είναι δυσανάλογα υψηλό για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις.

Περαιτέρω, η δυνατότητα ολοκλήρωσης ορισμένων σταδίων των αναγκαίων ελέγχων -ιδίως σε ζητήματα ασφάλειας εγκαταστάσεων-μέσω βεβαίωσης μόνο με προσκόμιση μιας απλής υπεύθυνη δήλωση με παράλληλη δυνατότητα εκ των υστέρων ελέγχου, εγείρει προβληματισμούς.

Επιπλέον, παρατηρείται μια έντονη τάση προς την εκτεταμένη χρήση εξουσιοδοτικών διατάξεων. Μεγάλο μέρος των κρίσιμων λεπτομερειών της ρύθμισης, όπως τα κριτήρια ελέγχου και οι κυρώσεις, μεταφέρεται σε μεταγενέστερες Κοινές Υπουργικές Αποφάσεις (ΚΥΑ), γεγονός που μειώνει τη διαφάνεια, καθιστά δύσκολη την αξιολόγηση των ρυθμίσεων, καθώς το θετικό ή αρνητικό αποτύπωμα εξαρτάται από το περιεχόμενο των αποφάσεων που θα ακολουθήσουν και είναι δυνατόν να δημιουργήσει ανασφάλεια δικαίου για τις επιχειρήσεις. Αν σε αυτό προστεθεί και η αναδιάταξη αρμοδιοτήτων που ορισμένες προτεινόμενες διατάξεις επιφέρουν, δημιουργείται εκ νέου μια αδυναμία γρήγορης υλοποίησης των απλοποιήσεων που δεν είναι γνωστό με ποιόν τρόπο τελικά θα υλοποιηθούν.

Σημαντικοί προβληματισμοί ανακύπτουν και όσον αφορά τη διοικητική οργάνωση. Η μετατόπιση της εποπτείας προς τον εκ των υστέρων έλεγχο, ενώ είναι συμβατή με τις ευρωπαϊκές πρακτικές, ενέχει κινδύνους αν δεν συνοδεύεται από αντίστοιχη ενίσχυση των ελεγκτικών μηχανισμών, ιδιαίτερα σε ευαίσθητους τομείς όπως η κοινωνική φροντίδα και το υπαίθριο εμπόριο. Παράλληλα, οι διατάξεις που προβλέπουν την υποκατάσταση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης από το κεντρικό κράτος σε περιπτώσεις καθυστερήσεων ενισχύουν τον συγκεντρωτισμό, παραγνωρίζοντας την χρησιμότητα των ΟΤΑ.

Ακόμη, η εισαγωγή της "Καρτέλας Πολίτη/Επιχείρησης" και η άντληση δεδομένων από πολλαπλά μητρώα, παρότι διευκολύνουν την εξυπηρέτηση, δημιουργούν κινδύνους για την προστασία των προσωπικών δεδομένων, εάν δεν προβλεφθούν αυστηρές δικλείδες ασφαλείας.

Προβληματισμό, επίσης, εγείρει η ασάφεια της προτεινόμενης ρύθμισης περί νέας υποχρέωσης των επιχειρήσεων να υποβάλλουν τα εκάστοτε αιτούμενα στοιχεία στο Μητρώο «Δελτίο Επιχειρηματικής Δραστηριότητας» και πρόνοιας να αναρτούν, ανεξαρτήτως μεγέθους τους, δεδομένα που ενδεχομένως ήδη να συγκεντρώνουν άλλοι δημόσιοι φορείς, μεταξύ αυτών και του Υπουργείου Ανάπτυξης. Επιφυλάξεις υφίστανται και για την ανάπτυξη συστήματος CRM από το δημόσιο, κυρίως στο σκέλος της συγκέντρωσης πολλαπλών προσωπικών δεδομένων για τη διαμόρφωση ομάδων στόχων και διοχέτευσης σε αυτές τις ομάδες μηνυμάτων που τους αφορούν, χωρίς να θεσπίζονται συγκεκριμένοι περιορισμοί, ούτε να ορίζεται κάποιος φορέας που να κρίνει την συνάφεια κάθε μηνύματος με την κοινωνική ομάδα στην οποία απευθύνεται.

Συνολικά, αν και το νομοσχέδιο προωθεί τον εκσυγχρονισμό, η επιτυχία του εξαρτάται από την ικανότητα της διοίκησης να διασφαλίσει την ισορροπία μεταξύ της οικονομικής ανάπτυξης και των εγγυήσεων δημοκρατικής λογοδοσίας και προστασίας του δημοσίου συμφέροντος.

Τέλος, ειδικά όσον αφορά το Μέρος Δ' του νομοσχεδίου παρατηρείται μια σαφής προτεραιότητα στην άρση των διοικητικών εμποδίων, η οποία όμως δεν εξισορροπείται από αντίστοιχες δικλείδες ασφαλείας.

Εν κατακλείδι, το νομοσχέδιο έχει φιλόδοξο αναπτυξιακό προσανατολισμό και μπορεί να βελτιώσει σημαντικά το επιχειρηματικό περιβάλλον, ιδίως μέσω ψηφιοποίησης και μείωσης αδειοδοτικών βαρών. Ωστόσο, η πολυνομία, η εκτεταμένη εξουσιοδότηση, η ανεπαρκής διασφάλιση εποπτείας και οι ελλείψεις σε διαφάνεια, λογοδοσία και ισορροπία οικονομίας-κοινωνίας-περιβάλλοντος δημιουργούν σοβαρούς κινδύνους.

ΜΕΡΟΣ Α΄ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΑΠΛΟΥΣΤΕΥΣΗΣ ΤΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΑΣΚΗΣΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑΣ ΥΠΟΥΡΓΕΙΩΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΣΥΝΟΧΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ, ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ, ΥΓΕΙΑΣ, ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ ΚΑΙ ΝΗΣΙΩΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΚΑΙ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ (Άρθρα 1-116)

Το Μέρος Α΄ του σχεδίου νόμου εντάσσεται στο πλαίσιο της μεταρρύθμισης που εισήγαγε ο ν. 4442/2016 σχετικά με την απλοποίηση των διαδικασιών αδειοδότησης οικονομικών δραστηριοτήτων. Πιο συγκεκριμένα, όπως αναφέρεται στο κείμενο ανάλυσης συνεπειών της ρύθμισης, το Μέρος Α΄ αποτελεί επέκταση της μεταρρύθμισης του ν. 4442/2016 και εντάσσεται στο Εθνικό Πρόγραμμα Απλούστευσης Διαδικασιών του ν. 4635/2019. Το σχέδιο νόμου επιχειρεί να αναπτύξει περαιτέρω το σύστημα απλοποίησης της αδειοδότησης δραστηριοτήτων, που εισήχθη με τον ν. 4442/2016, προβλέποντας ένα σύστημα γνωστοποίησης της δραστηριότητας και εκ των υστέρων ελέγχου από τη διοίκηση. Μία τέτοια προσέγγιση θεωρείται γενικά σύμφωνη με τις διεθνείς πρακτικές για τη βελτίωση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος και την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της οικονομίας, καθώς στοχεύει στη μείωση των διοικητικών βαρών για τις επιχειρήσεις και – υπό την προϋπόθεση ύπαρξης σαφών διατάξεων - ενισχύει την ταχύτητα εισόδου στην αγορά. Μάλιστα, η ύπαρξη άρθρων στο Μέρος Α΄ (άρθρα 3-35 των Κεφαλαίων Β, Γ, και Δ) που εισάγουν ειδικά πλαίσια για δραστηριότητες κοινωνικής φροντίδας (όπως μονάδες προσχολικής αγωγής, μονάδες φροντίδας ηλικιωμένων και ατόμων με αναπηρία) ανταποκρίνεται και σε κοινωνικές ανάγκες και δύναται να συμβάλει στην ανάπτυξη τοπικών ενισχύοντας την οικονομική δραστηριότητα όλων των πολιτών.

Ειδικότερα, στο παρόν μέρος καθορίζεται αν ορισμένες οικονομικές δραστηριότητες υπάγονται σε καθεστώς έγκρισης ή γνωστοποίησης σύμφωνα με τους ορισμούς και τις διαδικασίες του Ν. 4442/2016. Οι δραστηριότητες που ρυθμίζονται είναι: α) Μονάδες Φροντίδας Προσχολικής Αγωγής και Διαπαιδαγώγησης, β) Μονάδες Φροντίδας Ηλικιωμένων, γ) Στέγες Υποστηριζόμενης

Διαβίωσης Ατόμων με Αναπηρίες, δ) Εκθεσιακοί χώροι και εκθεσιακά κέντρα, ε) Συνεδριακά κέντρα, στ) Καταστήματα παροχής υπηρεσιών διαδικτύου, ζ) Υπηρεσίες τεχνητού μαυρίσματος (σολάριουμ), η) Υπηρεσίες εκμετάλλευσης λουτρών (καθαριότητας, χαμάμ κ.λπ.), θ) Υπηρεσίες χειρομάλαξης (μασάζ, εκτός του θεραπευτικού), ι) Υπηρεσίες σάουνας, spa (όχι θεραπευτικού) και ατμόλουτρων, ια) Υπηρεσίες στάθμευσης και φύλαξης σκαφών, ιβ) Καντίνες και ιγ) Κέντρα εκπαίδευσης πολυπολιτισμικών χωρών.

Σύμφωνα με το ν. 4442/2016 προκειμένου να ασκηθεί μια δραστηριότητα υπόκειται στη διαδικασία της έγκρισης ή γνωστοποίησης, ανάλογα με τον βαθμό κινδύνου που συνεπάγεται η δραστηριότητα για τους εργαζόμενους, τους χρήστες ή τους περίοικους στην τοποθεσία άσκησης των δραστηριοτήτων. Οι δραστηριότητες που εμπεριέχουν υψηλό κίνδυνο υπόκεινται σε διαδικασία έγκρισης και οι αντίστοιχες χαμηλού κινδύνου σε διαδικασία γνωστοποίησης.

Στη διαδικασία έγκρισης με το παρόν νομοσχέδιο εντάσσονται οι δραστηριότητες Μονάδες Φροντίδας Προσχολικής Αγωγής και Διαπαιδαγώγησης, Φροντίδας Ηλικιωμένων και Στέγες Υποστηριζόμενης Διαβίωσης ΑμεΑ. Σύμφωνα με τη διαδικασία έγκρισης που ορίζεται στο νομοσχέδιο και για τις τρεις δραστηριότητες, οι υπηρεσίες των Δήμων στην πρώτη περίπτωση και οι υπηρεσίες των Περιφερειών στις υπόλοιπες, διαβιβάζουν το φάκελο με τα δικαιολογητικά στην αρμόδια Επιτροπή Καταλληλότητας, εντός 5 ημερών από την κατάθεση του φορέα άσκησης της δραστηριότητας. Η Επιτροπή εντός 20 ημερών διενεργεί αυτοψία για την καταλληλότητα και τη νομιμότητα του χώρου άσκησης της δραστηριότητας και εκδίδεται άδεια από τις αρμόδιες υπηρεσίες εντός 90 ημερών.

Λαμβάνοντας υπόψη την ιδιαίτερη φύση των συγκεκριμένων δραστηριοτήτων που αφορούν σε υπηρεσίες φροντίδας ευπαθών κοινωνικών ομάδων, η επιλογή της διαδικασίας της έγκρισης για την άσκηση της δραστηριότητας είναι εύλογη και θετική. Προβληματισμό, ωστόσο, προκαλεί το γεγονός ότι δεν ορίζεται η εξέλιξη της αδειοδότησης στην περίπτωση που παρέλθει η προβλεπόμενη προθεσμία, ιδίως εάν δεν υπάρχει εμπρόθεσμη διατύπωση γνώμης της Επιτροπής Καταλληλότητας. Όσον αφορά στις δραστηριότητες που εντάσσονται στη διαδικασία

της έγκρισης, ο ν. 4442/2016 προβλέπει ότι στην περίπτωση που οι αρμόδιες αρχές δεν ολοκληρώσουν στο χρόνο που προβλέπεται την έκδοση άδειας θεωρείται, εφόσον δεν έχει απορριφθεί, ότι έχει εγκριθεί και καθίσταται δυνατό στον οικονομικό φορέα να ξεκινήσει νόμιμα την άσκηση της δραστηριότητας.

Ενόψει των παραπάνω, σημαντικό είναι για τις δραστηριότητες που απαιτείται έγκριση να οριστεί με ακρίβεια η διαδικασία που ακολουθείται σε περίπτωση υπέρβασης της προθεσμίας που τίθεται, διασφαλίζοντας ότι δεν θα τεθούν σε λειτουργία μονάδες που ενδεχομένως δεν πληρούν τις προδιαγραφές λειτουργίας. Ενδεχομένως θα μπορούσαν προς το σκοπό αυτό να προβλεφθούν κυρώσεις για τις υπηρεσίες που κωλυσιεργούν αδικαιολόγητα. Περαιτέρω, καθώς ακριβώς η φροντίδα παιδιών και ειδικά βρεφών, ΑμεΑ και ηλικιωμένων μπορεί, αν δεν παρασχεθεί με τον σωστό τρόπο, να εγκυμονεί σοβαρούς κινδύνους για την υγεία και την ασφάλεια των συγκεκριμένων ευαίσθητων κοινωνικών ομάδων κρίνεται σκόπιμο να οριστεί με τέτοιο τρόπο η εξέλιξη της διαδικασίας, ώστε να μην επιτρέπεται λειτουργία τους, χωρίς ρητή έκδοση εγκριτικής απόφαση για χορήγηση άδειας

Στις υπόλοιπες δραστηριότητες, πλην τις δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών κινητών καντίνων, που περιλαμβάνονται στο νομοσχέδιο ορίζεται ότι αυτές υπόκεινται στη διαδικασία γνωστοποίησης του ν. 4442/2016. Σε ό,τι αφορά τις δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών κινητών καντινών γίνεται κατάλληλη τροποποίηση του ν. 4442/2016, με την οποία ορίζεται ότι τα καταστήματα υγειονομικού ενδιαφέροντος υπόκεινται στη διαδικασία της γνωστοποίησης, προκειμένου να ορίζεται ρητά ότι και οι δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών κινητών καντινών διέπονται από το ίδιο καθεστώς αδειοδότησης.

Ειδικά σε ό,τι αφορά τις Υπηρεσίες τεχνητού μαυρίσματος (σολάριουμ), Υπηρεσίες εκμετάλλευσης λουτρών (καθαριότητας, χαμάμ κ.λπ.), Υπηρεσίες χειρομάλαξης (μασάζ, εκτός του θεραπευτικού), Υπηρεσίες σάουνας, spa (όχι θεραπευτικού) και ατμόλουτρων, παρά το ότι ορίζεται ότι αυτές δεν αφορούν στην παροχή αντίστοιχων θεραπευτικών υπηρεσιών, υπάρχουν ορισμένες επιφυλάξεις για το εάν η διαδικασία της γνωστοποίησης είναι η κατάλληλη, δεδομένου ότι έχουν να

κάνουν με το ανθρώπινο σώμα και ενδεχόμενη μη κατάλληλη εγκατάσταση ή χρήση μη πιστοποιημένου εξοπλισμού θέτει σε κίνδυνο την υγεία και την ασφάλεια εργαζομένων και καταναλωτών.

Σε ό,τι αφορά τέλος τα καταστήματα υπηρεσιών διαδικτύου, ορθή και αρμόζουσα κρίνεται ότι η διαδικασία της γνωστοποίησης, δεδομένων κυρίως των ειδικών περιορισμών που ισχύουν για την είσοδο ανηλίκων σε αυτά.

Ωστόσο, εξετάζοντας το σχέδιο νόμου υπό την οπτική της χρηστής διοίκησης και των αρχών ενός ευνομούμενου κράτους δικαίου, που λειτουργεί με σαφείς και διαφανείς διαδικασίες ανακύπτουν ορισμένα ζητήματα προβληματισμού. Κατ' αρχάς, το σχέδιο νόμου χαρακτηρίζεται από σημαντικό βαθμό κατακερματισμού αρμοδιοτήτων μεταξύ διαφορετικών διοικητικών επιπέδων. Σε διάφορες περιπτώσεις, το σχέδιο νόμου αναθέτει διαφορετικές πτυχές ρύθμισης, αδειοδότησης, ελέγχου και επιβολής κυρώσεων σε διαφορετικά διοικητικά επίπεδα (δήμους, περιφέρειες, υπουργεία, επιτροπές), χωρίς πάντοτε σαφή μηχανισμό συντονισμού. Ενδεικτικά στα άρθρα του Κεφαλαίου Β' (άρθρα 3-13) για τις Μονάδες Φροντίδας Προσχολικής Αγωγής προβλέπεται μεταξύ άλλων η έγκριση λειτουργίας, οι έλεγχοι και οι κυρώσεις. Μία μονάδα μπορεί να ελέγχεται για παραβάσεις από τον Δήμο, την Περιφέρεια, από υγειονομικές υπηρεσίες ή άλλες ελεγκτικές αρχές. Οι κυρώσεις σύμφωνα με το σχέδιο νόμου επιβάλλονται από το Δήμο. Ομοίως για τις Μονάδες Φροντίδας Ηλικιωμένων του Κεφαλαίου Γ' (άρθρα 14-24), η εποπτεία κατανέμεται μεταξύ Περιφέρειας, Υπουργείου και άλλων ελεγκτικών αρχών, που ελέγχουν παραβάσεις. Την ίδια στιγμή το σχέδιο νόμου προβλέπει ότι τις κυρώσεις τις επιβάλλει ο Περιφερειάρχης. Με την έλλειψη ενός ενιαίου μηχανισμού ελέγχου, μία αόριστη και ασαφής διάρθρωση και κατανομή αρμοδιοτήτων ενδέχεται να δημιουργήσει δυσχέρειες στην πρακτική εφαρμογή των διατάξεων και να αυξήσει την πολυπλοκότητα του διοικητικού ελέγχου, δημιουργώντας ζητήματα συντονισμού μεταξύ των αρμόδιων αρχών, ιδίως σε περιπτώσεις όπου η εποπτεία της δραστηριότητας απαιτεί συνεργασία μεταξύ διαφορετικών διοικητικών υπηρεσιών.

Για τον τομέα των αδειοδοτήσεων η ανάλυση των συνεπειών της ρύθμισης αναφέρει ότι οι υφιστάμενες διαδικασίες αδειοδότησης επιβάλλουν δυσανάλογα

διοικητικά βάρη, ενώ αναφορικά με τον έλεγχο καταδεικνύεται ότι ο προληπτικός έλεγχος έχει αποδειχθεί λιγότερο αποτελεσματικός από τον έλεγχο κατά τη λειτουργία της επιχείρησης. Το σχέδιο νόμου, συνεπώς επιδιώκει τη συνέχιση της μετάβασης προς έναν έλεγχο βάσει της αξιολόγησης κινδύνου και επιχειρεί παραπέρα βήματα προς τη μετατόπιση από τον προληπτικό στον κατασταλτικό έλεγχο. Σημειωτέον εν προκειμένω ότι οποιαδήποτε τέτοια μεταβολή απαιτεί την ύπαρξη και λειτουργία ισχυρών μηχανισμών εποπτείας, απαιτώντας αντιστοίχως και επαρκείς πόρους ώστε να μην υπάρχει κίνδυνος υποβάθμισης του επιπέδου του αρμόζοντος ελέγχου της αγοράς.

Σε συνέχεια των παραπάνω, η Ο.Κ.Ε. θεωρεί ότι το πλαίσιο αδειοδοτήσεων που διέπει το σύνολο των παραπάνω δραστηριοτήτων (με έμφαση στην πρόσβαση σε κοινωνικά αγαθά και υπηρεσίες) θα πρέπει να διασφαλίζει τις ελάχιστες προδιαγραφές υγείας και ασφάλειας, είτε πρόκειται αυτές οι υπηρεσίες και αγαθά παρέχονται από το δημόσιο, είτε από τον ιδιωτικό τομέα.

Τέλος, το Μέρος Α' περιλαμβάνει εκτεταμένο αριθμό εξουσιοδοτικών διατάξεων με τις οποίες σημαντικά ζητήματα εφαρμογής του νόμου παραπέμπονται σε μεταγενέστερες κανονιστικές πράξεις της διοίκησης. Για παράδειγμα, το άρθρο 10 του σχεδίου νόμου προβλέπει την προσθήκη άρθρου 349 στον ν. 4442/2016, σύμφωνα με το οποίο με κοινή υπουργική απόφαση καθορίζονται τα απαιτούμενα δικαιολογητικά και η διαδικασία έκδοσης της έγκρισης λειτουργίας συγκεκριμένων δραστηριοτήτων. Παρόμοια εξουσιοδοτική διάταξη προβλέπεται και στο άρθρο 21, το οποίο εισάγει το άρθρο 359 στον ν. 4442/2016. Είναι γεγονός ότι η χρήση εξουσιοδοτικών διατάξεων αποτελεί συνηθισμένη πρακτική, καθώς προσβλέπει σε μία διοικητική ευελιξία κατά την εφαρμογή του νόμου. Ωστόσο, η υπερβολική εξάρτηση από κανονιστικές πράξεις της διοίκησης δημιουργεί ζητήματα ασφάλειας δικαίου, ιδίως όταν κρίσιμες λεπτομέρειες της εφαρμογής του σχεδίου νόμου καθορίζονται εκ των υστέρων, με αποτέλεσμα να καθίσταται ανεφικτή περαιτέρω αξιολόγησή τους, διασαφήνιση και αντιμετώπιση τυχόν ελλείψεων.

ΜΕΡΟΣ Β' ΟΡΙΣΜΟΣ ΑΡΧΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΕΠΟΠΤΕΙΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΚΑΙ ΑΓΟΡΑΣ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΤΟΥ Ν. 4512/2018

ΣΤΟΥΣ ΤΟΜΕΙΣ ΤΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΚΑΙ ΚΑΤΑΣΚΕΥΩΝ, ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΚΑΙ ΥΓΕΙΑΣ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ (Άρθρα 117-128)

Το Μέρος Β' του σχεδίου νόμου εντάσσεται στο ευρύτερο πλαίσιο μεταρρυθμίσεων που αποσκοπούν στον εκσυγχρονισμό του συστήματος εποπτείας των οικονομικών δραστηριοτήτων και της αγοράς προϊόντων. Οι διατάξεις των άρθρων 117-128 επιχειρούν να εξειδικεύσουν το θεσμικό πλαίσιο εποπτείας που εισήχθη με τον ν. 4512/2018, ο οποίος είχε καθιερώσει ένα σύστημα ελέγχου της αγοράς βασισμένο σε αρχές όπως η αξιολόγηση κινδύνου, ο συντονισμός των ελεγκτικών αρχών και η αποτελεσματικότερη προστασία βασικών δημόσιων αγαθών, όπως η ασφάλεια, η δημόσια υγεία και η προστασία των εργαζομένων⁶. Στην Ελλάδα η εμπειρία και συνδιαλλαγή τόσο του πολίτη με τη διοίκηση, όσο και των διαφόρων φορέων της διοίκησης, έχει καταδείξει ότι η πολυδιάσπαση των αρμοδιοτήτων εποπτείας και ο κατακερματισμός των ελεγκτικών μηχανισμών αποτελούν διαχρονικά χαρακτηριστικά του εθνικού διοικητικού συστήματος. Στο πλαίσιο αυτό, η νομοθετική πρωτοβουλία επιδιώκει να ενισχύσει τον συντονισμό των ελεγκτικών αρχών και να διασφαλίσει την αποτελεσματικότερη εφαρμογή του συστήματος εποπτείας που προβλέπεται στα άρθρα 127 έως 157 του ν. 4512/2018.

Υπό το πρίσμα της χρηστής διοίκησης, το σχέδιο νόμου επιχειρεί να βελτιώσει το διαχρονικό ζήτημα της πολυδιάσπασης και αλληλοεπικάλυψης αρμοδιοτήτων μεταξύ διαφορετικών ελεγκτικών αρχών. Η θέσπιση σαφούς διάκρισης μεταξύ «αρχών οργάνωσης και συντονισμού της εποπτείας» και «αρχών εφαρμογής της εποπτείας» αποσκοπεί στη δημιουργία ενός πιο συνεκτικού διοικητικού συστήματος, στο οποίο ο στρατηγικός σχεδιασμός των ελέγχων διαχωρίζεται από την επιχειρησιακή τους υλοποίηση. Η προσέγγιση αυτή ανταποκρίνεται στις αρχές της σύγχρονης διοικητικής διακυβέρνησης, σύμφωνα με τις οποίες η αποτελεσματική δημόσια διοίκηση πρέπει να λειτουργεί με σαφή κατανομή αρμοδιοτήτων, λογοδοσία και θεσμικό συντονισμό μεταξύ των εμπλεκόμενων φορέων⁷. Μία τέτοια

⁶ Υπουργείο Ανάπτυξης, Πλαίσιο Εποπτεία των Οικονομικών Δραστηριοτήτων και της Αγοράς Προϊόντων, Εισαγωγή και σχόλια στο ν. 4512/2018: <https://openbusiness-portal.mindev.gov.gr/nomothesia/epopteia-drastiriotiton/eisagogi-vasikes-arches/>.

⁷ Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης, Ευρωπαϊκές Αρχές Δημόσιας Διοίκησης:

προσέγγιση συνάδει και με άλλες αρχές χρηστής διοίκησης και διακυβέρνησης σε επίπεδο ρυθμίσεων (regulatory governance), σύμφωνα με τις οποίες η αποτελεσματική εποπτεία της αγοράς προϋποθέτει αφενός την ύπαρξη κεντρικού μηχανισμού συντονισμού και αφετέρου την αποκέντρωση της εφαρμογής των ελέγχων και διεκπεραίωση αυτών από εξειδικευμένες υπηρεσίες με συγκεκριμένη επιχειρησιακή εμπειρία. Οι διατάξεις του σχεδίου νόμου που προβλέπουν ενδεικτικά ότι η Διεύθυνση Προγραμματισμού και Συντονισμού Επιθεώρησης Ασφάλειας και Υγείας στην Εργασία λειτουργεί ως αρχή οργάνωσης και συντονισμού της εποπτείας, ενώ οι Περιφερειακές Διευθύνσεις Επιθεώρησης Ασφάλειας και Υγείας στην Εργασία αναλαμβάνουν την εφαρμογή των ελέγχων, αντανακλά αυτήν τη λογική διοικητικής διάρθρωσης. Για να επιτελούν, βεβαίως, το σκοπό τους τέτοιες ρυθμίσεις και να οδηγούν στην πράξη στη διασφάλιση της εύρυθμης λειτουργίας της οικονομίας και της προστασίας του δημοσίου συμφέροντος, οφείλουν να είναι επαρκώς σαφείς.

Η ύπαρξη ενός σαφούς και συνεκτικού συστήματος εποπτείας της αγοράς που λειτουργεί με ξεκάθαρες και διαφανείς διαδικασίες δεν τελεί τον ρόλο μόνο ενός μηχανισμού ελέγχου, αλλά ανάγεται και σε θεσμικό εργαλείο που διασφαλίζει συνθήκες υγιούς ανταγωνισμού και ίσους όρους λειτουργίας στην αγορά. Η διεθνής εμπειρία δείχνει ότι η ύπαρξη ενός αποτελεσματικού συστήματος ρυθμιστικής πολιτικής και εποπτείας αποτελεί κρίσιμο παράγοντα για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και της βιώσιμης οικονομικής ανάπτυξης, καθώς συμβάλλει στη μείωση των διοικητικών βαρών, στην ενίσχυση της εμπιστοσύνης των επενδυτών και στη δημιουργία ενός σταθερού κανονιστικού περιβάλλοντος για την επιχειρηματική δραστηριότητα.

Η ανάγνωση και αξιολόγηση του σχεδίου νόμου αναδεικνύει ορισμένα ζητήματα που σχετίζονται με την πρακτική εφαρμογή των αρχών της χρηστής διοίκησης και της διαφάνειας, τα οποία χρήζουν ιδιαίτερης προσοχής. Ειδικότερα, η πρόβλεψη ότι οι αρμοδιότητες των νέων αρχών εποπτείας ασκούνται επιπροσθέτως προς τις ήδη υφιστάμενες αρμοδιότητες άλλων διοικητικών οργάνων ενδέχεται να δημιουργήσει αβεβαιότητα ως προς την ακριβή κατανομή των ελεγκτικών

---

https://www.oecd.org/content/dam/oecd/en/publications/reports/1999/01/european-principles-for-public-administration_a17a1d4/5kmi6Qzwd7h-en.pdf.

αρμοδιοτήτων, γεγονός που αντίκειται στις αρχές της σαφήνειας, ασφάλειας και διαφάνειας ενός κράτους δικαίου. Ενδεικτικά, το άρθρο 124 προβλέπει ότι «ως αρχές εφαρμογής εποπτείας και διαχείρισης των οικονομικών δραστηριοτήτων στο πεδίο της ασφάλειας και υγείας των εργαζομένων ορίζονται οι Περιφερειακές Διευθύνσεις Επιθεώρησης Ασφάλειας και Υγείας στην Εργασία». Οι υπηρεσίες αυτές είναι αρμόδιες για την εφαρμογή των ενεργειών εποπτείας, όπως η αξιολόγηση κινδύνου, η διενέργεια επιθεωρήσεων και η συνεργασία με άλλες ελεγκτικές αρχές. Η επιλογή αποκεντρωμένων υπηρεσιών για την εφαρμογή των ελέγχων ανταποκρίνεται μεν, όπως σημειώθηκε ανωτέρω, στις αρχές της αποτελεσματικής διοικητικής λειτουργίας, καθώς επιτρέπει την άσκηση εποπτείας κοντά στο πεδίο της οικονομικής δραστηριότητας. Ωστόσο, η διάταξη προβλέπει επίσης ότι οι υπηρεσίες αυτές συνεργάζονται με άλλες εποπτικές αρχές για την εφαρμογή των ενεργειών εποπτείας. Στην παρούσα διατύπωσή της, όμως, δεν διασφαλίζει ότι στην πράξη δεν θα υπάρχουν πολλαπλοί ή παράλληλοι έλεγχοι. Για παράδειγμα, σε μια βιομηχανική εγκατάσταση μπορεί να διενεργούνται έλεγχοι τόσο από τις Περιφερειακές Διευθύνσεις Επιθεώρησης Εργασίας, όσο και από άλλες διοικητικές αρχές που είναι αρμόδιες για θέματα δημόσιας υγείας, περιβαλλοντικής προστασίας ή τεχνικής ασφάλειας των εγκαταστάσεων, γεγονός που ενδέχεται να δημιουργήσει πρόσθετα διοικητικά βάρη για τις επιχειρήσεις.

Η ύπαρξη ενός διαφανούς και προβλέψιμου κανονιστικού πλαισίου αποτελεί βασική προϋπόθεση για την εμπέδωση της ασφάλειας δικαίου και την ενίσχυση της εμπιστοσύνης των οικονομικών φορέων προς τη δημόσια διοίκηση. Αντιθέτως, σε ένα διοικητικό σύστημα όπου ήδη δραστηριοποιούνται πολλαπλοί ελεγκτικοί μηχανισμοί, η έλλειψη σαφούς οριοθέτησης των αρμοδιοτήτων, όπως παρατηρείται με το σχέδιο νόμου, μπορεί να οδηγήσει είτε σε αλληλοεπικαλύψεις ελέγχων, είτε σε κενά εποπτείας.

Η εμπειρία από την εφαρμογή αντίστοιχων συστημάτων εποπτείας σε ευρωπαϊκό επίπεδο καταδεικνύει ότι η επιτυχία τέτοιων μεταρρυθμίσεων προϋποθέτει, όχι μόνο σαφή θεσμική κατανομή αρμοδιοτήτων, αλλά και την ανάπτυξη αποτελεσματικών πληροφοριακών συστημάτων, κοινών μεθοδολογιών αξιολόγησης κινδύνου και μηχανισμών ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ των

ελεγκτικών αρχών. Προς αυτό το σκοπό το σχέδιο νόμου θα μπορούσε να συμπεριλάβει επιπρόσθετη διάταξη που να καθορίζει με σαφήνεια τους μηχανισμούς συντονισμού μεταξύ των αρχών οργάνωσης και συντονισμού της εποπτείας και των αρχών εφαρμογής εποπτείας που προβλέπονται στο Μέρος Β'. Η ύπαρξη διάταξης με αναφορά στις διαδικασίες ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ της διοίκησης, στη δυνατότητα κοινού προγραμματισμού ελέγχων ή την ανάπτυξη ενιαίου πληροφοριακού συστήματος εποπτείας θα ενίσχυε τη συνοχή του διοικητικού συστήματος εποπτείας, περιορίζοντας τον κίνδυνο επικαλύψεων μεταξύ διαφορετικών ελεγκτικών αρχών.

ΜΕΡΟΣ Γ' ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΩΝ ΕΝΔΕΙΞΕΩΝ ΓΙΑ ΧΕΙΡΟΤΕΧΝΙΚΑ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΣΕ ΕΘΝΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ – ΜΕΤΡΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ (ΕΕ) 2023/2411 ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ, ΤΗΣ 18ΗΣ ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 2023, ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΩΝ ΕΝΔΕΙΞΕΩΝ ΓΙΑ ΧΕΙΡΟΤΕΧΝΙΚΑ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΚΑΝΟΝΙΣΜΩΝ (ΕΕ) 2017/1001 ΚΑΙ (ΕΕ) 2019/1753 (Άρθρα 129-158)

Το Μέρος Γ' του σχεδίου νόμου αναφέρεται στο εθνικό σύστημα προστασίας των γεωγραφικών ενδείξεων για χειροτεχνικά και βιομηχανικά προϊόντα, στο πλαίσιο εφαρμογής του Κανονισμού (ΕΕ) 2023/2411 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου. Η ρύθμιση αυτή αποτελεί σημαντική θεσμική καινοτομία για την ελληνική έννομη τάξη, καθώς μέχρι σήμερα η προστασία γεωγραφικών ενδείξεων αφορούσε κυρίως αγροτικά προϊόντα και τρόφιμα. Σύμφωνα με το άρθρο 131 του σχεδίου νόμου, το νέο πλαίσιο εφαρμόζεται στα χειροτεχνικά και βιομηχανικά προϊόντα που πληρούν τις προϋποθέσεις του Κανονισμού (ΕΕ) 2023/2411, χωρίς να θίγεται η εφαρμογή της λοιπής εθνικής και ενωσιακής νομοθεσίας σχετικά με την ασφάλεια των προϊόντων, την επισήμανση και την προστασία των καταναλωτών. Η θέσπιση του συστήματος αυτού εντάσσεται σε μια ευρύτερη ευρωπαϊκή στρατηγική για την προστασία της πνευματικής ιδιοκτησίας, της πολιτιστικής κληρονομιάς και την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στην παραγωγή παραδοσιακών προϊόντων. Ο Κανονισμός (ΕΕ) 2023/2411 επισημαίνει ότι η δημιουργία ενός ευρωπαϊκού συστήματος προστασίας

γεωγραφικών ενδείξεων για χειροτεχνικά και βιομηχανικά προϊόντα μπορεί να έχει σημαντικό θετικό αντίκτυπο στην ανταγωνιστικότητα των μικρομεσαίων επιχειρήσεων, στην απασχόληση και στην ανάπτυξη των αγροτικών και λιγότερο ανεπτυγμένων περιφερειών.

Η προστασία, άλλωστε, των γεωγραφικών ενδείξεων προϊόντων και άλλων χειροτεχνιών αποτελεί σημαντικό εργαλείο οικονομικής και περιφερειακής ανάπτυξης παγκοσμίως. Μέσω της σύνδεσης ενός προϊόντος με μια συγκεκριμένη γεωγραφική περιοχή, δημιουργείται προστιθέμενη αξία, η οποία βασίζεται στη φήμη, την παράδοση και την τεχνογνωσία της περιοχής παραγωγής, ενώ διατηρούνται στοιχεία παράδοσης και πολιτιστικής κληρονομιάς. Ενδεικτικά, τέτοια προϊόντα ή χειροτεχνίες αποτελούν τοπικά κεντήματα και φορεσιές, προϊόντα κατασκευασμένα από ξύλο ή με χρήση ψηφίδας ή βότσαλων, προϊόντα γεωργικά που παράγουν τοπικοί συνεταιρισμοί κλπ.

Η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή έχει επισημάνει σε γνώμη της επί του Κανονισμού 2023/2411⁸ ότι η προστασία γεωγραφικών ενδείξεων για χειροτεχνικά και βιομηχανικά προϊόντα μπορεί να έχει πολλαπλές θετικές επιδράσεις στην τοπική οικονομία, ιδίως μέσω της δημιουργίας εξειδικευμένων και καλύτερα αμειβόμενων θέσεων εργασίας, της ενίσχυσης της τοπικής ταυτότητας και της ανάπτυξης βιώσιμων μορφών τουρισμού που συνδέονται με τη φήμη των προϊόντων μιας περιοχής. Στην ίδια γνώμη υπογραμμίζεται ότι η προστασία των προϊόντων αυτών συμβάλλει στην αποτροπή της απομίμησης και της παραποίησης, γεγονός που προστατεύει τόσο τους παραγωγούς, όσο και τους καταναλωτές και ενισχύει τη διαφάνεια στην αγορά. Αντίστοιχα, η Επιτροπή των Περιφερειών έχει τονίσει ότι η καθιέρωση ενός ενιαίου συστήματος γεωγραφικών ενδείξεων για χειροτεχνικά και βιομηχανικά προϊόντα μπορεί να συμβάλει ουσιαστικά στην ενίσχυση της περιφερειακής συνοχής και στη διατήρηση της τοπικής τεχνογνωσίας, ιδίως σε περιοχές όπου η παραγωγή παραδοσιακών προϊόντων αποτελεί βασικό στοιχείο της

---

⁸ ΕΟΚΕ, Γνωμοδότηση 2022/C 486/17, σημείο 2.6, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52022AE3163>

οικονομικής δραστηριότητας⁹. Το σχέδιο νόμου με τις εισαχθείσες διατάξεις μπορεί συνεπώς να θέσει τις βάσεις για την ανάδειξη προϊόντων που συνδέονται με την ελληνική πολιτιστική και παραγωγική παράδοση, όπως παραδοσιακά χειροτεχνικά προϊόντα, κοσμήματα, υφαντουργικά προϊόντα ή προϊόντα φυσικών υλικών.

Το σχέδιο νόμου προβλέπει μια σύνθετη θεσμική δομή για την εφαρμογή του συστήματος προστασίας των γεωγραφικών ενδείξεων. Σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις, ο Οργανισμός Βιομηχανικής Ιδιοκτησίας (ΟΒΙ) αναλαμβάνει τον ρόλο της αρμόδιας αρχής για την εξέταση των αιτήσεων καταχώρισης, ενώ η Γενική Διεύθυνση Βιομηχανικής Πολιτικής και Μεταρρυθμίσεων του Υπουργείου Ανάπτυξης λειτουργεί ως κεντρική αρχή συντονισμού και παρακολούθησης της εφαρμογής του συστήματος. Η καταχώριση γίνεται τόσο σε εθνικό επίπεδο (εξέταση και ενστάσεις), όσο και σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Η προσέγγιση αυτή αντανακλά τις ρυθμίσεις που προβλέπει ο Κανονισμός (ΕΕ) 2023/2411 και έχει κριθεί ως κατάλληλη από την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, η οποία υποστηρίζει το σύστημα δύο σταδίων (εθνικού και ευρωπαϊκού ελέγχου) ως αποτελεσματικό τρόπο διασφάλισης της αξιοπιστίας των γεωγραφικών ενδείξεων¹⁰.

Παρόλα αυτά, η διαδικασία καταχώρισης γεωγραφικών ενδείξεων είναι ιδιαίτερα σύνθετη και απαιτεί ειδική τεχνογνωσία. Για παράδειγμα, η κατάρτιση των προδιαγραφών προϊόντος, η τεκμηρίωση του δεσμού μεταξύ προϊόντος και γεωγραφικής περιοχής και η διαδικασία ελέγχου της συμμόρφωσης αποτελούν απαιτητικά στάδια που ενδέχεται να δημιουργήσουν δυσκολίες για μικρούς παραγωγούς ή τοπικούς συνεταιρισμούς.

Αναλυτικότερα και σε μια πιο ειδική αξιολόγηση και απόπειρα βελτίωσης επιμέρους άρθρων του Μέρους Γ΄:

Άρθρο 123 – Αρχή οργάνωσης εποπτείας και συντονισμού

---

⁹ Επιτροπή των Περιφερειών, Γνωμοδότηση 2022/C 498/11, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52022AF3163>

¹⁰ ΕΟΚΕ, Γνωμοδότηση 2022/C 486/17, σημείο 3.5, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52022AF3163>

Προτείνεται να εξεταστεί η προσθήκη πρόβλεψης που να αποσαφηνίζει τη σχέση μεταξύ της αρχής οργάνωσης και συντονισμού της εποπτείας και των λοιπών υπηρεσιών της Επιθεώρησης Εργασίας ή άλλων διοικητικών αρχών που ασκούν συναφείς ελεγκτικές αρμοδιότητες. Με τον τρόπο αυτό θα μπορούσε να ενισχυθεί η λειτουργική διάκριση μεταξύ στρατηγικού σχεδιασμού της εποπτείας και επιχειρησιακής εφαρμογής των ελέγχων και να αποφευχθεί η πιθανή συγκέντρωση υπερβολικών αρμοδιοτήτων σε ένα διοικητικό όργανο.

Άρθρο 124 – Αρχές εφαρμογής εποπτείας και διαχείρισης

Προτείνεται η προσθήκη διάταξης που να καθορίζει τους μηχανισμούς συντονισμού μεταξύ των αρχών εφαρμογής εποπτείας και άλλων ελεγκτικών αρχών που δραστηριοποιούνται στο ίδιο πεδίο. Μία τέτοια προσθήκη μπορεί να μειώσει τον κίνδυνο παράλληλων ή επαναλαμβανόμενων ελέγχων σε επιχειρήσεις που υπόκεινται σε πολλαπλά καθεστώτα εποπτείας (π.χ. εργατική, υγειονομική ή περιβαλλοντική εποπτεία), αλλά και να ενισχύσει τη διοικητική αποτελεσματικότητα στους πραγματοποιηθέντες ελέγχους.

Άρθρο 125 – Άσκηση αρμοδιοτήτων

Προτείνεται να υπάρξει αναδιατύπωση της διάταξης σύμφωνα με την οποία οι αρμοδιότητες των αρχών εποπτείας ασκούνται «πρόσθετα» προς τις υφιστάμενες αρμοδιότητες άλλων διατάξεων. Η υφιστάμενη διατύπωση δημιουργεί τη βάση για ερμηνευτικές ασάφειες ως προς την ακριβή σχέση μεταξύ των νέων και των ήδη προβλεπόμενων αρμοδιοτήτων της διοίκησης. Μια σαφέστερη διατύπωση θα μπορούσε να συμβάλει στην αποφυγή επικαλύψεων ή αμφισβητήσεων ως προς την αρμοδιότητα των διοικητικών αρχών και να ενισχύσει την ασφάλεια δικαίου και τη διαφάνεια της διοικητικής δράσης.

Άρθρο 133- Ορισμός αρμόδιων αρχών – Εθνικό Πλαίσιο Προστασίας Γεωγραφικών Ενδείξεων

Ειδικότερα επί του άρθρου 133, στο Κεφάλαιο Β' που αφορά το Εθνικό Πλαίσιο Προστασίας Γεωγραφικών Ενδείξεων για χειροτεχνικά και βιομηχανικά προϊόντα και τον ορισμό των αρμόδιων αρχών, θα ήταν σκόπιμο να προβλεφθεί

σαφέστερος διαχωρισμός των αρμοδιοτήτων μεταξύ των εμπλεκόμενων φορέων, ώστε να διασφαλίζεται η αποτελεσματική διεκπεραίωση των σχετικών διαδικασιών. Παράλληλα, κρίνεται σημαντική η ενίσχυση της συνεργασίας και της διασύνδεσης μεταξύ των αρμόδιων υπηρεσιών, ιδίως μέσω ψηφιακής διαλειτουργικότητας των πληροφοριακών συστημάτων, προκειμένου να περιοριστεί ο διοικητικός φόρτος και η γραφειοκρατία. Με τον τρόπο αυτό οι υποψήφιοι δικαιούχοι δεν θα χρειάζεται να υποβάλλουν επανειλημμένα τα ίδια δικαιολογητικά ή φακέλους σε διαφορετικές υπηρεσίες για την εξέταση και την παρακολούθηση της πορείας της αίτησής τους.

Επιπλέον, θα πρέπει να υπάρχει πρόβλεψη για την προστασία των μικρών παραγωγών που υποβάλλουν αιτήσεις για καταχώριση γεωγραφικών ενδείξεων, καθώς συχνά καλούνται να επωμιστούν σημαντικό κόστος για τη σύνταξη του φακέλου, τις διαδικασίες πιστοποίησης και τους σχετικούς ελέγχους. Για τον λόγο αυτό, θα μπορούσε να εξεταστεί η πρόβλεψη μηχανισμών στήριξης ή διευκόλυνσης, ιδίως για μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις (ΜμΕ) και παραδοσιακά εργαστήρια, ώστε το νέο σύστημα προστασίας να είναι πραγματικά προσβάσιμο και να μην λειτουργεί αποτρεπτικά για τους μικρότερους παραγωγούς. Από την εμπειρία των γεωγραφικών ενδείξεων στα γεωργικά προϊόντα και τα τρόφιμα που εφαρμόζεται για χρόνια πρέπει να αποκομίσουμε ότι μόνο ορισμένα από αυτά κατορθώνουν να έχουν την αποδοχή των καταναλωτών, αλλά και των δικτύων διανομής που απαιτούν σημαντικές ποσότητες. Το σύστημα εποπτείας τους είναι δύσκολο και απαιτεί υποστήριξη των υποδομών της διοίκησης προκειμένου η ιχνηλασιμότητα να είναι εύκολη, ώστε να υπάρχει εμπιστοσύνη από τους καταναλωτές και αγοραστές ότι αυτό είναι πραγματικά προϊόν Γεωγραφικής Προέλευσης. Επίσης, η χρήση των ενδείξεων θα πρέπει να γίνεται με λειτουργική οικονομία, ώστε να αποφεύγεται ο κατακερματισμός της γεωγραφικής παραγωγής σε υποδιαιρέσεις που δεν μπορούν να βρουν πρόσβαση στην αγορά. Επομένως, η αξιολόγηση των ενδείξεων αυτό πρέπει να λαμβάνει και αυτό υπόψη.

Τέλος, σημειώνεται ότι οι προτεινόμενες διατάξεις του νομοσχεδίου δεν ευθυγραμμίζονται πλήρως με τις προβλέψεις του Κανονισμού (ΕΕ) 2023/2411 αναφορικά με τους ελέγχους σχετικά με γεωγραφικές ενδείξεις για τα χειροτεχνικά και βιομηχανικά προϊόντα (άρθρα 49-62 του Κανονισμού), ούτε με τις βασικές αρχές

του Κανονισμού (ΕΚ) 765/2008 σχετικά με τη διαπίστευση των οργανισμών πιστοποίησης προϊόντων.

Ειδικότερα, η επιλογή του εθνικού νομοθέτη: α) να ορίσει ως «αρμόδια αρχή» υπεύθυνη για τους ελέγχους έναν - οικονομικό - φορέα πιστοποίησης προϊόντων, παρέχοντάς του επιπλέον τη δυνατότητα να ορίζει πρόσθετους φορείς πιστοποίησης και επαλήθευσης της συμμόρφωσης των προϊόντων και β) να δίνει τη δυνατότητα στον εν λόγω φορέα να αναθέτει τα καθήκοντα ελέγχου της αγοράς σε άλλους οργανισμούς πιστοποίησης προϊόντων ή φυσικά πρόσωπα, ενδέχεται να δημιουργήσει τελικά περισσότερα προβλήματα από όσα επιδιώκει να ρυθμίσει για να λειτουργήσει μια νέα αγορά, με σημαντικό αντίκτυπο στις πολύ μικρές και μικρές επιχειρήσεις.

Άρθρο 137 - Εξέταση αίτησης καταχώρισης από τον Οργανισμό Βιομηχανικής Ιδιοκτησίας και Άρθρο 140- Απόφαση κατά την εθνική φάση

Χρήσιμο κρίνεται να τεθούν προθεσμίες εντός των οποίων ο ΟΒΙ θα πρέπει να έχει ολοκληρώσει την εξέταση της αίτησης και να προβλεφθεί η εξέλιξη της διαδικασίας στην περίπτωση που δεν έχει ολοκληρώσει την διαδικασία, εντός του ορισθέντος χρονικού περιθωρίου.

Άρθρο 153- Διαδικασία ελέγχου

Η πρόβλεψη μηχανισμών ελέγχου και επαλήθευσης της συμμόρφωσης των προϊόντων με τις αντίστοιχες προδιαγραφές αποτελεί βασική προϋπόθεση για την αξιοπιστία του συστήματος γεωγραφικών ενδείξεων. Παράλληλα, θα μπορούσε να εξεταστεί η ενίσχυση της διαφάνειας των διαδικασιών ελέγχου, μέσω της δημοσιοποίησης βασικών πληροφοριών σχετικά με τις διαδικασίες πιστοποίησης και τις αρμόδιες αρχές. Η υποχρεωτική ενσωμάτωση ψηφιακής ιχνηλασιμότητας στην αδειοδότηση και καταγραφή είναι μια παράμετρος που πρέπει απαραίτητως να εξετασθεί.

Άρθρο 154- Κόστος πιστοποίησης και ελέγχων

Δεδομένου ότι το κόστος πιστοποίησης και ελέγχων επιβαρύνει τις επιχειρήσεις, θα μπορούσε να εξεταστεί η πρόβλεψη μέτρων διευκόλυνσης για μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις, ιδίως σε περιπτώσεις παραδοσιακών παραγωγικών μονάδων, ώστε να διευκολυνθεί η συμμετοχή τους στο σύστημα προστασίας γεωγραφικών ενδείξεων με την χρήση σύγχρονης τεχνολογίας ιχνηλασιμότητας και διαδικασιών block-chain.

Άρθρο 157- Συμβούλιο ανάδειξης και προώθησης προϊόντων με γεωγραφική ένδειξη

Η σύσταση συμβουλευτικού οργάνου για την ανάδειξη και προώθηση των προϊόντων με γεωγραφική ένδειξη αποτελεί ιδιαίτερα θετική πρωτοβουλία για ην οποία όμως απαιτείται κατάλληλη διεύρυνση. Θα μπορούσε, ωστόσο, να εξεταστεί η ρητή πρόβλεψη συμμετοχής εκπροσώπων των κοινωνικών εταίρων (παραγωγικών φορέων, επαγγελματικών ενώσεων ή επιμελητηρίων μεταξύ των οποίων και της Ένωσης Περιφερειών Ελλάδος), άλλως να προβλεφθεί ρητά η υποχρέωση διαβούλευσης και διατύπωση γνώμης από οικονομικούς και αυτοδιοικητικούς φορείς κατά γεωγραφική περίπτωση, ώστε να διασφαλίζεται η σύνδεση του οργάνου με τις ανάγκες της αγοράς και της επιχειρηματικής δραστηριότητας.

Άρθρο 158- Εξουσιοδοτικές διατάξεις

Οι εξουσιοδοτικές διατάξεις παρέχουν τη δυνατότητα περαιτέρω εξειδίκευσης επιμέρους ζητημάτων εφαρμογής του πλαισίου. Παράλληλα, θα μπορούσε να εξεταστεί η πρόβλεψη διαδικασίας διαβούλευσης με τους εμπλεκόμενους κοινωνικούς εταίρους, παραγωγικούς και επαγγελματικούς φορείς κατά την έκδοση των σχετικών κανονιστικών πράξεων, προκειμένου να διασφαλίζεται ότι οι ρυθμίσεις ανταποκρίνονται στις ανάγκες της αγοράς και της παραγωγικής δραστηριότητας, ώστε να μπορούν τουλάχιστον οι εξουσιοδοτικές διατάξεις να γίνονται χρήσιμα εργαλεία και όχι μια επιπλέον βαθμίδα διοικητικής πολυπλοκότητας.

ΜΕΡΟΣ Δ' ΕΙΔΙΚΟΤΕΡΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ (Άρθρα 159-166)

Το **Μέρος Δ'** του σχεδίου νόμου εντάσσεται στο πλαίσιο της ευρύτερης εθνικής και ευρωπαϊκής οικονομικής πολιτικής για την ενίσχυση της ανάπτυξης και της προσέλκυσης επενδύσεων. Οι διατάξεις αυτές αποσκοπούν στη δημιουργία ενός πιο ευνοϊκού θεσμικού περιβάλλοντος για την υλοποίηση επενδυτικών πρωτοβουλιών και για την ανάπτυξη παραγωγικών δραστηριοτήτων. Η ενίσχυση των επενδύσεων έχει αποτελέσει και συνεχίζει να αποτελεί βασικό εργαλείο οικονομικής πολιτικής για την αύξηση της παραγωγικότητας, τη δημιουργία θέσεων εργασίας και τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της οικονομίας. Στο πλαίσιο αυτό, το σχέδιο νόμου επιδιώκει να μειώσει διοικητικά εμπόδια και να επιταχύνει τις διαδικασίες που σχετίζονται με την υλοποίηση επενδύσεων.

Οι διατάξεις του Μέρους Δ' συνδέονται με τις πολιτικές για τη βιομηχανική ανάπτυξη¹¹ και την οικονομική ανθεκτικότητα¹² της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η ενίσχυση της παραγωγικής βάσης, η προώθηση της καινοτομίας και η προσέλκυση επενδύσεων σε τομείς υψηλής προστιθέμενης αξίας αποτελούν βασικούς στόχους της ευρωπαϊκής οικονομικής στρατηγικής. Στο πλαίσιο αυτό, η ανάπτυξη επενδυτικών πρωτοβουλιών μπορεί να συμβάλει, όχι μόνο στην οικονομική ανάπτυξη, αλλά και στη βελτίωση της περιφερειακής συνοχής, ιδίως εφόσον οι επενδύσεις αυτές κατευθύνονται και προς λιγότερο ανεπτυγμένες περιοχές της χώρας.

Παρά τη σημασία των επενδυτικών κινήτρων για την οικονομική ανάπτυξη, η νομοθετική πολιτική στον τομέα αυτό πρέπει να διασφαλίζει την ισορροπία μεταξύ της επιτάχυνσης των επενδυτικών διαδικασιών και της προστασίας άλλων σημαντικών δημόσιων αγαθών. Πιο συγκεκριμένα, η επιτάχυνση των διαδικασιών αδειοδότησης και υλοποίησης επενδύσεων δεν επιτρέπεται να υποβαθμίζει ή να καταλύει θεσμικές εγγυήσεις, ενώ οφείλει να συμβάλει στην προστασία της ισότιμης συμμετοχή των τοπικών κοινωνιών και τη διαρκή ενίσχυση των μηχανισμών περιβαλλοντικού και διοικητικού ελέγχου. Στη σύγχρονη πραγματικότητα, η διασφάλιση της ισορροπίας αυτής αποτελεί βασική προϋπόθεση για τη βιώσιμη

---

¹¹ Νέα Βιομηχανική Στρατηγική της ΕΕ: https://single-market-economy.ec.europa.eu/industry/strategy_en.

¹² Ενίσχυση ανταγωνιστικότητας και οικονομικής ανθεκτικότητας στην ΕΕ: https://commission.europa.eu/priorities-2024-2029/competitiveness_en

ανάπτυξη και για την ενίσχυση της κοινωνικής αποδοχής των επενδυτικών πρωτοβουλιών.

Αναλυτικότερα και σε μια πιο ειδική αξιολόγηση και απόπειρα βελτίωσης επιμέρους άρθρων του Μέρους Δ΄:

Άρθρο 159 – Εκσυγχρονισμός μεταποιητικών δραστηριοτήτων - Αντικατάσταση παρ. 2 άρθρου 20 ν. 3982/2011

Η διάταξη επιδιώκει να διευκολύνει τον εκσυγχρονισμό μεταποιητικών εγκαταστάσεων, απαλλάσσοντας τις επιχειρήσεις από την υποχρέωση νέας έγκρισης εγκατάστασης όταν δεν μεταβάλλεται η δραστηριότητα ή η περιβαλλοντική κατηγορία. Ωστόσο, κατά την αναφορά σε «οικοδομικές εργασίες μικρής κλίμακας» ορθότερο θα ήταν να γίνεται παραπομπή στην οικεία νομοθεσία, προκειμένου να αποφευχθούν κατά την εφαρμογή του ζητήματα ερμηνείας και να υπάρχει ενότητα σε σχέση με το υφιστάμενο πολεοδομικό νομικό πλαίσιο.

Παράλληλα, η δυνατότητα λειτουργίας της δραστηριότητας με ευθύνη του φορέα μέχρι την έκδοση της σχετικής έγκρισης εντάσσεται στην ευρωπαϊκή προσέγγιση που μετατοπίζει τον έλεγχο από προληπτικό σε εκ των υστέρων. Η επιλογή αυτή περιορίζει τον άμεσο γραφειοκρατικό διοικητικό έλεγχο, αλλά παράλληλα δημιουργεί και τον κίνδυνο δημιουργίας τετελεσμένων καταστάσεων, ιδίως όταν η ενημέρωση της διοίκησης που βασίζεται κυρίως σε υπεύθυνη δήλωση, δεν συνοδεύεται από σαφές πλαίσιο άμεσων ή δειγματοληπτικών ελέγχων. Συνεπώς, οι απλοποιημένες διαδικασίες είναι ανάγκη να πλαισιώνονται από ένα αποτελεσματικό και σύμφωνα με όσα προβλέπει το ενωσιακό πλαίσιο σύστημα ελέγχων.

Άρθρο 160 – Επιχειρηματικό Πάρκο Μεμονωμένης Μεγάλης Μονάδας

Το άρθρο εισάγει σημειακές αλλαγές στο ειδικό πλαίσιο χωροθέτησης για μεγάλες βιομηχανικές μονάδες μέσω της δημιουργίας Επιχειρηματικού Πάρκου Μεμονωμένης Μεγάλης Μονάδας. Σκόπιμο κρίνεται να εξετασθεί για λόγους ενότητας του νομικού πλαισίου η εναρμόνιση της διάταξης με την πολεοδομική/χωροταξική νομοθεσία.

Άρθρο 161 – Επιχειρηματικό Πάρκο σε διακριτές γεωγραφικές περιοχές

Η διάταξη επιτρέπει τη δημιουργία επιχειρηματικού πάρκου σε μη όμορες γεωγραφικές περιοχές, υπό την προϋπόθεση ότι αυτές αποτελούν «οργανικά ολοκληρωμένο σύνολο με λειτουργική ενότητα». Ωστόσο, η έννοια αυτή θα πρέπει να συγκεκριμενοποιηθεί και συνοδευτεί από σαφή κριτήρια αξιολόγησης. Η δυνατότητα ανάπτυξης ενός πάρκου σε διαφορετικά σημεία με απόσταση έως 750 μέτρων δημιουργεί τον κίνδυνο κατακερματισμού του χωροταξικού σχεδιασμού και δυσχεραίνει τον έλεγχο των χρήσεων γης.

Η ρύθμιση αυτή μπορεί στην πράξη να οδηγήσει στη δημιουργία «δορυφορικών» εγκαταστάσεων γύρω από την κύρια περιοχή ανάπτυξης, επεκτείνοντας τη βιομηχανική δραστηριότητα πέραν της αρχικής χωροθέτησης. Έτσι, ενώ παρέχει μεγαλύτερη ευελιξία στην ανάπτυξη επιχειρηματικών υποδομών, ενδέχεται να δημιουργήσει πιέσεις στο τοπικό περιβάλλον και στις γειτονικές χρήσεις γης, και συνεπώς είναι αναγκαίο οι αρμόδιες αρχές να αξιολογούν με ιδιαίτερη επιμέλεια τις σχετικές αιτήσεις όταν θα υποβάλλονται.

Άρθρο 162 – Δελτίο Επιχειρηματικής Δραστηριότητας

Το άρθρο εισάγει την υποχρέωση ετήσιας υποβολής στοιχείων από τις επιχειρήσεις μέσω του «Δελτίου Επιχειρηματικής Δραστηριότητας», με στόχο τη συλλογή δεδομένων για τον σχεδιασμό πολιτικών και τον συντονισμό με ευρωπαϊκές πρωτοβουλίες. Παρά τη χρησιμότητα μιας κεντρικής βάσης πληροφοριών, η καθολική υποχρέωση υποβολής στοιχείων δημιουργεί ανησυχίες για αύξηση του διοικητικού φόρτου, ιδίως για μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις. Το ζήτημα γίνεται εντονότερο δεδομένου ότι πολλά από τα στοιχεία αυτά ήδη τηρούνται σε άλλα δημόσια μητρώα, γεγονός που αναδεικνύει την ανάγκη καλύτερης διαλειτουργικότητας μεταξύ υφιστάμενων συστημάτων.

Αξίζει να τονιστεί ότι η συγκεκριμένη υποχρέωση, εφόσον δεν υπάρξει σχετική προσοχή στην επιλογή των προς συμπλήρωση στοιχείων, ενέχει κίνδυνο να παραβιάζει την ευρωπαϊκή αρχή "Once Only" (Once-Only Principle), εφόσον η Διοίκηση καταλήξει να ζητά από τις επιχειρήσεις την εκ νέου υποβολή στοιχείων που

είναι ήδη διαθέσιμα σε άλλα δημόσια μητρώα και μπορούν να αναζητηθούν και να αντληθούν αρμοδίως, όπως το ΓΕΜΗ και η ΑΑΔΕ. Στην περίπτωση αυτή, το κόστος της ελλιπούς διαλειτουργικότητας των πληροφοριακών συστημάτων του κράτους θα μετακυλιέται αδικαιολόγητα στον ιδιωτικό τομέα ως πρόσθετο διοικητικό βάρος. Η αρχή "Once Only" δεν είναι απλώς μια «καλή πρακτική», αλλά κεντρικός πυλώνας της Ευρωπαϊκής Ψηφιακής Στρατηγικής, οπότε η παραβίασή της εκθέτει το νομοσχέδιο ως αναχρονιστικό.

Ο κίνδυνος αυτός ελλοχεύει καθώς η διατύπωση περί «εκάστοτε αιτούμενων στοιχείων» αφήνει σημαντική διακριτική ευχέρεια στη διοίκηση ως προς το είδος των δεδομένων που μπορεί να ζητήσει. Η απουσία σαφούς οριοθέτησης των πληροφοριών που θα συλλέγονται συνεπώς δημιουργεί ζητήματα προβλεψιμότητας για τις επιχειρήσεις και εγείρει ερωτήματα σχετικά με την προστασία ευαίσθητων επιχειρηματικών δεδομένων.

Η Ο.Κ.Ε. θεωρεί απαραίτητο πριν την εισαγωγή και θέσπιση τέτοιου είδους ρυθμίσεων να διεξάγεται εκτεταμένη διαβούλευση και διάλογος με τα ενδιαφερόμενα μέρη και τους κοινωνικούς φορείς προς διεξοδική αξιολόγηση της σκοπιμότητας και του περιεχομένου της επικείμενης παρέμβασης.

Άρθρο 164 – Αρμοδιότητες Εθνικού Σημείου Επαφής

Το άρθρο καθορίζει τις αρμοδιότητες του Εθνικού Σημείου Επαφής για τον συντονισμό της εφαρμογής ευρωπαϊκών κανονισμών στον τομέα της βιομηχανίας. Παρότι η συγκέντρωση των σχετικών αρμοδιοτήτων σε έναν κεντρικό φορέα είναι δυνατόν να ενισχύσει τον διοικητικό συντονισμό, η πρόβλεψη δυνατότητας ορισμού άλλης υπηρεσίας ως σημείου επαφής με διοικητική απόφαση δημιουργεί περιθώριο μεταβολής των αρμοδιοτήτων χωρίς σαφή θεσμικά κριτήρια.

Η ευελιξία αυτή ενδέχεται να οδηγήσει σε διοικητική ασάφεια ή κατακερματισμό των αρμοδιοτήτων, ιδιαίτερα εάν διαφορετικοί φορείς αναλαμβάνουν κατά περίπτωση τον συντονισμό. Για τον λόγο αυτό, θα ήταν χρήσιμο να προβλέπονται σαφέστερα κριτήρια και μηχανισμοί λογοδοσίας για τη λειτουργία του συγκεκριμένου θεσμού.

ΜΕΡΟΣ Ε΄ ΑΠΛΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΚΑΘΕΣΤΩΤΟΣ ΠΟΥ ΔΙΕΠΕΙ ΤΟ ΥΠΑΙΘΡΙΟ ΕΜΠΟΡΙΟ (Άρθρα 167-197)

Άρθρο 173- Απλούστευση και επίσπευση διαδικασιών για τη χορήγηση άδειας σε παραγωγούς πωλητές

Στο παρόν άρθρο προβλέπεται ότι «κάθε αγροτικός συνεταιρισμός μπορεί να λάβει μέχρι μία (1) άδεια για κάθε είκοσι (20) μέλη του και, σε κάθε περίπτωση, όχι περισσότερες από είκοσι (20) άδειες». Η εν λόγω ρύθμιση ενδέχεται να μην καλύπτει επαρκώς τις περιπτώσεις αγροτικών συνεταιρισμών με μεγάλο αριθμό μελών, περιορίζοντας τη δυνατότητα διάθεσης των προϊόντων των μελών τους. Επιπλέον, η πρόβλεψη για διάθεση προϊόντων ιδιοπαραγωγής των μελών αποκλειστικά σε λαϊκές αγορές ενδέχεται να περιορίσει τις δυνατότητες προώθησης των τοπικών προϊόντων. Θα μπορούσε να εξεταστεί η δυνατότητα συμμετοχής και σε άλλες μορφές οργανωμένων αγορών παραγωγών ή αγορών τοπικών προϊόντων.

Άρθρο 181 Αποδέσμευση ανενεργών θέσεων δραστηριοποίησης - Τροποποίηση άρθρου 21 ν. 4849/2021

Σκοπός της προτεινόμενης ρύθμισης είναι η αποδέσμευση θέσεων, οι οποίες φαινομενικά παρουσιάζονται ως κατελημμένες, ενώ στην πραγματικότητα είναι κενές. Η πρόταση για αποδέσμευση των θέσεων λόγω μη προσέλευσης για είκοσι ημέρες αδειούχων πωλητών σε θέσεις δραστηριοποίησής τους είναι θετική, και προτείνεται να ισχύει ανεξάρτητα αν έχουν αποδοθεί με διοικητική πράξη ή όχι.

Άρθρο 184- Επιτροπές Λειτουργίας Λαϊκών Αγορών

Η σύσταση Επιτροπών Λειτουργίας Λαϊκών Αγορών μπορεί να συμβάλει στην καλύτερη παρακολούθηση των προβλημάτων της αγοράς και στη διατύπωση προτάσεων για τη βελτίωση της λειτουργίας της. Ωστόσο, θα ήταν σκόπιμο να αποσαφηνιστεί περαιτέρω η σχέση των Επιτροπών με τους φορείς λειτουργίας των λαϊκών αγορών, ώστε να αποφεύγονται πιθανές επικαλύψεις αρμοδιοτήτων.

Άρθρο 187- Ίδρυση λαϊκών αγορών παραγωγών

Η ίδρυση λαϊκών αγορών παραγωγών αποκλειστικά για παραγωγούς πωλητές είναι δυνατό να ενισχύσει σημαντικά το αγροτικό εισόδημα και τη διάθεση τοπικών προϊόντων, υπό την προϋπόθεση ότι θα εξασφαλιστεί σαφές πλαίσιο λειτουργίας και ισόρροπη κατανομή θέσεων δραστηριοποίησης. Επίσης, θα μπορούσε αυτή η διαδικασία των αγορών παραγωγών να έχει και τοπικό χαρακτήρα για ενίσχυση της πώλησης των τοπικών προϊόντων σε καταναλωτές και επισκέπτες. Ζητούμενο είναι η αποσαφήνιση των κριτηρίων, η αξιολόγηση του μέτρου μετά την εφαρμογή και η συμπερίληψη ειδικών κοινωνικών ομάδων με αναβαθμισμένη προτεραιότητα και μοριοδότηση.

Άρθρο 194- Άμεση προκήρυξη των κενών θέσεων για το σύνολο των λαϊκών αγορών

Πρόκειται για θετική ρύθμιση, επί της οποίας οι φορείς εκπροσώπησης προτείνουν την επιτάχυνση της διαδικασίας, σε συνεργασία τους τοπικούς φορείς αυτοδιοίκησης. Οι δήμοι φέρονται να γνωρίζουν σφαιρικότερα, τόσο το πλαίσιο δυναμικής χωροθέτησης, όσο και τις ανάγκες των παραγωγών και καταναλωτών για αντιστοίχιση θέσεων.

Άρθρο 195- Διασφάλιση εισοδήματος παραγωγών σε περιπτώσεις φυσικών καταστροφών

Η πρόβλεψη του άρθρου κινείται προς τη σωστή κατεύθυνση για τη διασφάλιση του εισοδήματος των παραγωγών πωλητών σε περιπτώσεις φυσικών καταστροφών ή ασθενειών της παραγωγής. Ωστόσο, προκύπτουν ορισμένα ζητήματα που χρήζουν διευκρίνισης:

α) Δεν προσδιορίζεται το εύρος της ζημίας που πρέπει να έχει υποστεί η παραγωγή, προκειμένου να ενεργοποιείται η δυνατότητα προμήθειας προϊόντων από άλλον παραγωγό.

β) Η «δήλωση ζημίας» στον ΕΛΓΑ μπορεί να υποβληθεί άμεσα, ωστόσο η διαδικασία έκδοσης πορίσματος ενδέχεται να καθυστερήσει. Είναι σημαντικό να διευκρινιστεί εάν για την ενεργοποίηση της διάταξης αρκεί η υποβολή της δήλωσης ή απαιτείται σχετική βεβαίωση ή πόρισμα από τον ΕΛΓΑ.

γ) Σε περιπτώσεις εκτεταμένων φυσικών καταστροφών είναι πιθανό η ζημία να αφορά μεγάλο μέρος της ίδιας Περιφερειακής Ενότητας, γεγονός που μπορεί να καθιστά αδύνατη την προμήθεια προϊόντων από παραγωγούς της ίδιας περιοχής. Θα μπορούσε να εξεταστεί η δυνατότητα προμήθειας προϊόντων και από όμορη Περιφερειακή Ενότητα σε τέτοιες περιπτώσεις.

δ) Για τη διασφάλιση της ποιότητας των προϊόντων και την προστασία των καταναλωτών, θα πρέπει να προβλεφθεί υποχρεωτική τήρηση παραστατικών που να αποδεικνύουν την προέλευση των προϊόντων και τον παραγωγό από τον οποίο προμηθεύτηκαν.

ΜΕΡΟΣ ΣΤ' ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΣΤΟΝ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟ ΝΟΜΟ – ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΕΚΤΑΣΗ ΤΗΣ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΑΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ (Άρθρα 198-227)

Αρχικά θα πρέπει να σημειωθεί ότι το σύνολο των διατάξεων του **ΜΕΡΟΥΣ ΣΤ'** αποτελούν διατάξεις οι οποίες θα ήταν ορθότερο και για την αποφυγή κατακερματισμού της νομοθεσίας να περιλαμβάνονται στην πρόσφατη νομοθετική πρωτοβουλία του Υπουργείου Ανάπτυξης που προέβη σε εκτεταμένες τροποποιήσεις του 4887/2022.

Κατά τα λοιπά, σε μια πιο ειδική αξιολόγηση και απόπειρα βελτίωσης επιμέρους άρθρων του Μέρους ΣΤ' παρατίθενται οι εξής παρατηρήσεις:

Άρθρο 198 – Σκοπός

Το άρθρο θέτει ως βασικό στόχο την ενίσχυση των κινήτρων υπαγωγής σε επενδυτικά σχέδια και την επιτάχυνση της υλοποίησής τους. Ωστόσο, η διατύπωση επικεντρώνεται κυρίως στην ταχύτητα και στην αύξηση των επενδύσεων, χωρίς να ενσωματώνει σαφείς αναφορές σε ευρύτερους στόχους δημόσιας πολιτικής, όπως η βιώσιμη ανάπτυξη, η περιφερειακή σύγκλιση, η τεχνολογική αναβάθμιση ή η δημιουργία ποιοτικών θέσεων εργασίας.

Η απουσία τέτοιων αναφορών δημιουργεί την εντύπωση ότι η αναπτυξιακή πολιτική περιορίζεται κυρίως στη διευκόλυνση επενδύσεων, χωρίς σαφή στρατηγική

προτεραιοτήτων. Για τον λόγο αυτό θα μπορούσε να εξεταστεί η ενσωμάτωση ευρύτερων στόχων, ώστε να αποτυπώνεται πιο ολοκληρωμένα η κατεύθυνση της αναπτυξιακής πολιτικής.

Άρθρα 200–203 – Διαδικασίες υπαγωγής επενδυτικών σχεδίων

Οι διατάξεις αυτές επιδιώκουν την επιτάχυνση και απλούστευση των διαδικασιών υπαγωγής επενδυτικών σχεδίων στον αναπτυξιακό νόμο. Αν και η ενίσχυση της διοικητικής αποτελεσματικότητας αποτελεί θετικό στόχο, σε αρκετές περιπτώσεις παρατηρείται μείωση ενδιάμεσων σταδίων διοικητικού ελέγχου και μεγαλύτερη εξάρτηση από κανονιστικές πράξεις της διοίκησης.

Η εξέλιξη αυτή μπορεί να επιταχύνει τις διαδικασίες, αλλά ενδέχεται να περιορίσει τη διαφάνεια και τη δυνατότητα ουσιαστικής αξιολόγησης των επενδυτικών σχεδίων. Για τον λόγο αυτό ανακύπτει η ανάγκη ενίσχυσης μηχανισμών λογοδοσίας και ελέγχου, ώστε η απλούστευση να μην οδηγήσει σε αποδυνάμωση της διοικητικής εποπτείας. Δηλαδή, η μετατόπιση του βάρους από τον προληπτικό έλεγχο (ex-ante) στον κατασταλτικό (ex-post), ενώ θεωρητικά επιταχύνει την έναρξη των έργων, απαιτεί έναν ιδιαίτερα ισχυρό και στελεχωμένο ελεγκτικό μηχανισμό, ο οποίος επί του παρόντος δεν τεκμηριώνεται επαρκώς στο νομοσχέδιο.

Ειδικότερα στο άρθρο 203, προβλέπεται ο ορισμός αρμόδιας υπηρεσίας ως Ενδιάμεσου Φορέα Διαχείρισης ΕΣΠΑ 2021-2027. Ως συνέπεια της ρύθμισης αυτής, η Γενική Διεύθυνση Αναπτυξιακών Νόμων και Άμεσων Ξένων Επενδύσεων της Γενικής Γραμματείας Ιδιωτικών Επενδύσεων του Υπουργείου Ανάπτυξης ορίζεται ως Ενδιάμεσος Φορέας Διαχείρισης ΕΣΠΑ για τα έτη 2021 - 2027, με σκοπό την ένταξη στο ΕΣΠΑ καθεστώτων του αναπτυξιακού νόμου, προκειμένου να υπάρχουν περισσότερα χρηματοδοτικά εργαλεία για τις επενδύσεις που εντάσσονται στον ν. 4887/2022. Η ρύθμιση αυτή αναδεικνύει το ενδεχόμενο αδυναμιών ως προς την απορροφητικότητα και επιλεξιμότητα διαφόρων αναπτυξιακών προγραμμάτων, όπως καταρτίστηκαν, καθώς επίσης και τον ελλιπή συντονισμό μεταξύ υπηρεσιών που διαχειρίζονται τον Αναπτυξιακό Νόμο, τα προγράμματα ΕΣΠΑ και τους πόρους του Ταμείου Ανθεκτικότητας και Ανάπτυξης.

Άρθρα 204 - 206 – Προθεσμία διενέργειας τελικού ελέγχου

Η αυτόματη ανάκληση της υπαγωγής μιας επένδυσης, χωρίς προηγούμενη επικοινωνία με τον επενδυτή, αποτελεί ένα υπερβολικά αυστηρό μέτρο που απειλεί τη βιωσιμότητα των έργων. Δεν είναι λογικό μια ολόκληρη προσπάθεια να οδηγείται σε οριστικό αδιέξοδο λόγω μιας απλής προθεσμίας, ειδικά όταν η καθυστέρηση μπορεί να οφείλεται σε εξωτερικούς παράγοντες. Η Διοίκηση θα έπρεπε πρώτα να ζητά εξηγήσεις και μετά να αποφασίζει, αντί να επιβάλλει την αυστηρότερη ποινή με τρόπο τυφλό και απόλυτο.

Ενδεχομένως η πρόβλεψη για "αυτοδίκαιη" ανάκληση της απόφασης υπαγωγής να ήταν ορθότερο να αντικατασταθεί της από μια διαδικασία προειδοποίησης και συμμόρφωσης. Συγκεκριμένα, χρήσιμο θα ήταν η Διοίκηση να υποχρεούται σε έκδοση προειδοποιητικής πράξης (notice) προς τον επενδυτή, τάσσοντάς του μια εύλογη αποκλειστική προθεσμία (π.χ. 30 ημέρες) για τη θεραπεία της παράλειψης. Η ανάκληση πρέπει να αποτελεί το έσχατο μέσο (ultima ratio) και να επιβάλλεται μόνο μετά από τεκμηριωμένη κρίση της Γνωμοδοτικής Επιτροπής, η οποία θα εξετάζει αν η καθυστέρηση οφείλεται σε υπαιτιότητα του φορέα ή σε εξωγενείς παράγοντες (ανωτέρα βία, καθυστερήσεις τρίτων φορέων ή τραπεζών).

Η προτεινόμενη προθεσμία των έξι μηνών ενδέχεται να δημιουργήσει σημαντικό κίνδυνο απένταξης επενδυτικών σχεδίων που έχουν ήδη υλοποιηθεί, ιδίως στις περιπτώσεις όπου η καθυστέρηση στην υποβολή της έκθεσης ελέγχου οφείλεται σε παράγοντες που δεν βρίσκονται υπό τον άμεσο έλεγχο του φορέα της επένδυσης, αλλά σχετίζονται με την εργασία τρίτων προσώπων.

Συνεπώς, ενδεχομένως, ο χρόνος υποβολής της έκθεσης ελέγχου από ορκωτό ελεγκτή – λογιστή ή ελεγκτική εταιρεία, να ήταν χρήσιμο να παρεκταθεί κατά τι, λχ. εντός αποκλειστικής προθεσμίας δώδεκα (12) μηνών από την ημερομηνία υποβολής του αιτήματος τελικού ελέγχου, αντί για έξι (6) μήνες που ορίζει το σχέδιο νόμου.

Επιπλέον, αναγκαία για την υποβολή των αιτημάτων ελέγχου υλοποίησης κρίνεται η βελτίωση της λειτουργικότητας του Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού

Συστήματος Αναπτυξιακών Νόμων (ΟΠΣΑΝ), καθώς παρουσιάζει δυσλειτουργίες όπως:

α) η μη δυνατότητα του ελέγχου ορθότητας πληρότητας, αν και αναφέρεται ως προϋπόθεση στο πεδίο «6. Ηλεκτρονική Υποβολή»,

β) η μη παροχή τεχνικής δυνατότητας στους ορκωτούς ελεγκτές/ ελεγκτικές εταιρείες να εξετάσουν τα αιτήματα ελέγχου.

Θα πρέπει να τονιστεί ότι η μη έγκαιρη υποβολή των αιτημάτων ελέγχων συνεπάγεται καθυστερήσεις στην έκδοση των αποφάσεων πιστοποίησης, στερώντας από τις επιχειρήσεις της δυνατότητας χρήσης του οφέλους της φορολογικής απαλλαγής με την υποβολή των φορολογικών δηλώσεων του τρέχοντος έτους.

Άρθρο 207 - Αδυναμία γνωστοποίησης μεταβολών και στοιχείων των ενισχυόμενων φορέων λόγω τεχνικής δυσλειτουργίας του Πληροφοριακού Συστήματος Αναπτυξιακών Νόμων

Προτείνεται η οριζόντια εφαρμογή του άρθρου 207 σε όλα τα πληροφοριακά συστήματα που υποστηρίζουν τους αναπτυξιακούς νόμους (ενδεικτικά ν. 4887/2022 και ν.4399/2016), για λόγους θεσμικής συνέπειας και αποτελεσματικότητας.

Η οριζόντια εφαρμογή του άρθρου θα συμβάλει ουσιαστικά στη δημιουργία ενιαίου και σταθερού ψηφιακού πλαισίου για την αναπτυξιακή πολιτική.

Άρθρο 210 – Έλεγχοι ολοκλήρωσης επενδύσεων

Η πρόβλεψη για δειγματοληπτικό έλεγχο τουλάχιστον στο 30% των επενδυτικών σχεδίων επιχειρεί να επιταχύνει τη διαδικασία πιστοποίησης ολοκλήρωσης των επενδύσεων. Ωστόσο, το ποσοστό αυτό μπορεί να θεωρηθεί σχετικά χαμηλό, δεδομένου ότι πρόκειται για επενδύσεις που λαμβάνουν σημαντικές δημόσιες ενισχύσεις. Αντίθετα, το ποσοστό του 30% θα μπορούσε να κριθεί αποδεκτό μόνον εάν συνοδεύεται από ένα αυτοματοποιημένο και αδιάβλητο σύστημα Ανάλυσης Κινδύνου, το οποίο θα επιλέγει το δείγμα με βάση το ύψος της επένδυσης και το ιστορικό του φορέα, αποφεύγοντας τον κίνδυνο υποκειμενικών επιλογών από τη διοίκηση.

Εάν τα κριτήρια επιλογής των ελέγχων δεν είναι σαφή και αντικειμενικά, υπάρχει κίνδυνος να δημιουργηθούν περιθώρια άνισης εφαρμογής ή ανεπαρκούς εποπτείας. Για τον λόγο αυτό θα ήταν σκόπιμο να διασφαλιστεί ότι η δειγματοληψία βασίζεται σε διαφανή και τεκμηριωμένα κριτήρια κινδύνου.

Άρθρα 213–217 – Επενδύσεις διπλής χρήσης

Με τις διατάξεις αυτές εισάγεται νέο καθεστώς ενίσχυσης επενδύσεων «διπλής χρήσης», κυρίως σε τομείς άμυνας, κατασκευής οχημάτων και αεροναυπηγικής. Η ενίσχυση στρατηγικών βιομηχανικών κλάδων μπορεί να θεωρηθεί συμβατή με τις σύγχρονες ευρωπαϊκές βιομηχανικές πολιτικές, ιδίως σε ένα περιβάλλον αυξημένων γεωπολιτικών προκλήσεων.

Ωστόσο, ο όρος «διπλή χρήση» παραμένει σχετικά ευρύς και δεν συνοδεύεται από σαφή κριτήρια στρατηγικής σημασίας. Σε κάθε περίπτωση, θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη το συνολικό αναπτυξιακό αποτέλεσμα και η συμβολή της ανάπτυξης ενός κλάδου στην κοινωνική ευημερία και τη βιωσιμότητα. Η μονοδιάστατη έμφαση στον τομέα εξοπλισμών, δίχως αναφορές και εξωτερικές επιδράσεις στους τομείς υγείας και πολιτικής προστασίας δεν υπηρετεί αυτή τη στόχευση.

Άρθρο 219 – Προθεσμία ολοκλήρωσης επενδύσεων του ν. 4399/2016

Η παράταση της προθεσμίας ολοκλήρωσης επενδυτικών σχεδίων του προηγούμενου αναπτυξιακού νόμου έως τα 5,5 έτη αποσκοπεί στην αποσυμφόρηση εκκρεμών επενδύσεων που αντιμετωπίζουν καθυστερήσεις. Παρότι η ρύθμιση μπορεί να βοηθήσει επιχειρήσεις που επηρεάστηκαν από εξωγενείς συνθήκες, οι επαναλαμβανόμενες παρατάσεις εγείρουν ερωτήματα για την αποτελεσματικότητα του συστήματος υλοποίησης των επενδύσεων.

Από αναπτυξιακή σκοπιά, οι συνεχείς παρατάσεις μπορεί να οδηγήσουν σε δέσμευση δημόσιων πόρων σε παλαιά επενδυτικά σχέδια που ενδεχομένως δεν ανταποκρίνονται πλέον στις τρέχουσες οικονομικές ανάγκες. Αυτό περιορίζει τη δυνατότητα ανακατεύθυνσης των πόρων προς νέες, καινοτόμες ή περισσότερο βιώσιμες επενδυτικές πρωτοβουλίες.

Άρθρο 220 – Μείωση δυναμικότητας επενδυτικών σχεδίων

Η δυνατότητα μείωσης της δυναμικότητας ενός επενδυτικού σχεδίου έως ένα συγκεκριμένο ποσοστό χωρίς νέα διαδικασία έγκρισης εισάγει μεγαλύτερη ευελιξία για τις επιχειρήσεις σε περιβάλλον οικονομικής αβεβαιότητας. Ωστόσο, δεν αποσαφηνίζεται πλήρως πώς επηρεάζονται οι ενισχύσεις που έχουν ήδη χορηγηθεί όταν μειώνεται η αρχική παραγωγική δυναμικότητα.

Η ασάφεια αυτή μπορεί να οδηγήσει σε περιπτώσεις όπου επενδύσεις λαμβάνουν δημόσια ενίσχυση για συγκεκριμένο αναπτυξιακό στόχο, αλλά τελικά υλοποιούνται σε μικρότερη κλίμακα χωρίς ουσιαστική επανεξέταση των όρων ενίσχυσης. Δηλαδή, πρέπει να διασφαλιστεί ότι η μείωση της παραγωγικής δυναμικότητας θα επιφέρει αναλογική μείωση της χορηγούμενης ενίσχυσης. Σε διαφορετική περίπτωση, το κράτος κινδυνεύει να επιδοτεί "υπερδιαστασιοποιημένα" σχέδια που στην πράξη αποδίδουν πολύ λιγότερο στην εθνική οικονομία από ό,τι αρχικά υποσχέθηκαν.

Άρθρο 222 – Εργοταξιακός λιμένας σε στρατηγικές επενδύσεις

Το άρθρο επιτρέπει τη χρήση λιμενικών εγκαταστάσεων ως εργοταξιακών λιμένων για την υλοποίηση στρατηγικών επενδύσεων. Αν και η δυνατότητα αυτή μπορεί να διευκολύνει μεγάλα έργα υποδομής, ιδίως σε απομακρυσμένες περιοχές, δημιουργεί ερωτήματα ως προς την επάρκεια του περιβαλλοντικού πλαισίου προστασίας.

Η λειτουργία εργοταξιακών λιμένων συνεπάγεται μεταφορά βαρέων υλικών και αυξημένη δραστηριότητα σε παράκτιες ζώνες που ενδέχεται να μην έχουν σχεδιαστεί για τέτοια χρήση. Επομένως, απαιτείται ιδιαίτερη προσοχή ώστε οι σχετικές παρεκκλίσεις να συνοδεύονται από αυστηρή περιβαλλοντική αξιολόγηση και επαρκή διοικητική εποπτεία.

Άρθρο 224 – Προσπέλαση από τη θάλασσα σε στρατηγικές επενδύσεις

Η διάταξη προβλέπει τη δυνατότητα καθορισμού θαλάσσιας πρόσβασης σε ακίνητα στρατηγικών επενδύσεων κατά τη φάση κατασκευής. Η ρύθμιση μπορεί να

διευκολύνει την υλοποίηση μεγάλων έργων, ιδιαίτερα σε περιοχές όπου η οδική πρόσβαση είναι περιορισμένη.

Ωστόσο, η ευρεία διατύπωση της διάταξης δημιουργεί τον κίνδυνο να χρησιμοποιηθεί η θαλάσσια πρόσβαση ως μέσο παράκαμψης των συνήθων διαδικασιών χωροταξικού και περιβαλλοντικού ελέγχου. Για τον λόγο αυτό είναι σημαντικό να διασφαλιστεί ότι τέτοιες παρεκκλίσεις εφαρμόζονται με σαφή κριτήρια και επαρκή έλεγχο από τις αρμόδιες αρχές. Συγκεκριμένα, οι παρεκκλίσεις για θαλάσσια προσπέλαση και εργοταξιακούς λιμένες πρέπει να εξετάζονται υπό το πρίσμα της Αρχής της Προφύλαξης, ώστε να διασφαλίζεται ότι η διευκόλυνση της κατασκευαστικής δραστηριότητας δεν θα προκαλέσει μη αναστρέψιμη βλάβη στο παράκτιο οικοσύστημα, ειδικά σε περιοχές υψηλής περιβαλλοντικής ευαισθησίας.

Άρθρο 226 – Παράταση ειδικών ρυθμίσεων για τα Ναυπηγεία Ελευσίνας

Η παράταση των ειδικών ρυθμίσεων για τα Ναυπηγεία Ελευσίνας αποσκοπεί στη στήριξη της διαδικασίας εξυγίανσης μιας επιχείρησης με σημαντική βιομηχανική και απασχολησιακή σημασία. Παρά τη σημασία της διατήρησης της ναυπηγικής δραστηριότητας, η επαναλαμβανόμενη παράταση ειδικών εξαιρέσεων δημιουργεί ζητήματα ισότητας στον ανταγωνισμό.

Όταν συγκεκριμένες επιχειρήσεις λειτουργούν για μεγάλο χρονικό διάστημα με καθεστώς παρεκκλίσεων, υπάρχει ο κίνδυνος να δημιουργηθούν συνθήκες άνισης μεταχείρισης σε σχέση με άλλες επιχειρήσεις του ίδιου κλάδου που οφείλουν να πληρούν πλήρως τις κανονικές φορολογικές και ασφαλιστικές υποχρεώσεις.

ΜΕΡΟΣ Ζ' ΑΛΛΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑΣ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ, ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ, ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΨΗΦΙΑΚΗΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ (Άρθρα 228-255)

Άρθρο 228- Επισήμανση των προσυσκευασμένων προϊόντων των οποίων η ποσότητα μειώνεται χωρίς ανάλογη μείωση τιμής

Η εν λόγω πρακτική που χαρακτηρίζεται «παράνομη» είναι μια ιδιαίτερα διαδεδομένη πρακτική των επιχειρήσεων που εφαρμόζεται όταν αυξάνεται

υπερβολικά το κόστος παραγωγής είτε λόγω των πρώτων υλών, είτε λόγω λειτουργικού κόστους, είτε λόγω συνδυασμού πολλών παραγόντων, όπως έχει γίνει στην Ελλάδα και όχι μόνο τα τελευταία χρόνια. Στην πραγματικότητα πρόκειται για αυξήσεις τιμών ανά μονάδα προϊόντος που δεν γίνεται εύκολα αντιληπτή από τον καταναλωτή, καθώς στην πλειοψηφία δημιουργείται η ψευδαίσθηση ότι το προϊόν διατηρεί την τιμή του. Ο χαρακτηρισμός αυτής της πρακτικής ως παράνομης, συνοδεύει μάλιστα ιδιαίτερα υψηλών εν δυνάμει προστίμων, ιδίως σε μια περίοδο πληθωριστικών πιέσεων ενδέχεται να προκαλέσει σημαντικά προβλήματα. Η πρόβλεψη επισήμανσης της μείωσης της ποσότητας είναι θεμιτή. Η διατύπωση χρήζει βελτίωσης, όπως και η περιγραφή της διαδικασίας που ακολουθείται, καθώς θα μπορούσε να συναχθεί ότι πρόκειται για αυθαίρετη αύξηση τιμής.

Άρθρο 229- Παράταση προθεσμιών υποβολής δηλώσεων και πράξεων στο Γενικό Εμπορικό Μητρώο σε περίπτωση ασθένειας ή θανάτου λογιστή – φοροτεχνικού

Πρόκειται για θετική ρύθμιση που ικανοποιεί πάγιο αίτημα των λογιστών – φοροτεχνικών που μέχρι σήμερα είναι υποχρεωμένοι να ανταποκρίνονται σε ασφυκτικές προθεσμίες ακόμα και ασθενείς προκειμένου να μην χάνουν τους πελάτες τους. Η διαδικασία παράτασης οφείλει να επεκταθεί σε κάθε σχετική διαδικασία που απαιτεί τη συμμετοχή κατάλληλου λογιστή – φοροτεχνικού, ιδίως δε στις προθεσμίες που προβλέπονται από το Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών.

Άρθρο 234 - Έλεγχος απογραφής ανελκυστήρων – Προσθήκη παρ. 6 στο άρθρο 11Α του ν. 3982/2011

Αναφορικά με την προτεινόμενη υποχρέωση αναγραφής του αριθμού απογραφής του ανελκυστήρα στο Μητρώο Απογραφής Ανελκυστήρων στο εκδιδόμενο φορολογικό παραστατικό για υπηρεσίες συντήρησης ή εγκατάστασης, εκτιμάται ότι η διάταξη, όπως διατυπώνεται, ενδέχεται να δημιουργήσει σημαντικές πρακτικές και νομικές δυσχέρειες εφαρμογής, καθώς και δυσανάλογη επιβάρυνση για τις επιχειρήσεις του κλάδου.

Καταρχάς, επισημαίνεται ότι σύμφωνα με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο και ειδικότερα το άρθρο 11Α παρ. 5 του Ν. 3982/2011, η υποχρέωση απογραφής του ανελκυστήρα στο Μητρώο βαρύνει τον ιδιοκτήτη ή τον διαχειριστή του κτιρίου. Η ίδια διάταξη προβλέπει ότι ο συντηρητής ή εγκαταστάτης επιβεβαιώνει την ύπαρξη του αριθμού απογραφής στο πλαίσιο της τεχνικής του δραστηριότητας. Από τη διατύπωση αυτή προκύπτει σαφώς ότι ο ρόλος του επαγγελματία του κλάδου είναι επικουρικός και περιορίζεται στην επιβεβαίωση της ύπαρξης του αριθμού απογραφής, χωρίς να περιλαμβάνει την ευθύνη πραγματοποίησης της απογραφής. Η σύνδεση, ωστόσο, της έκδοσης φορολογικού παραστατικού με την ύπαρξη αριθμού απογραφής και η πρόβλεψη επιβολής διοικητικών κυρώσεων στον εκδότη του παραστατικού σε περίπτωση μη απογραφής του ανελκυστήρα οδηγεί, στην πράξη, σε έμμεση μετακύλιση της ευθύνης απογραφής από τον ιδιοκτήτη ή διαχειριστή προς τον συντηρητή ή εγκαταστάτη, γεγονός που δεν συνάδει με την υφιστάμενη κατανομή αρμοδιοτήτων και ευθυνών.

Επιπλέον, ο συντηρητής ή εγκαταστάτης δεν διαθέτει τη νομική ή πραγματική δυνατότητα να υποχρεώσει τον ιδιοκτήτη ή τον διαχειριστή να προβεί στην απογραφή του ανελκυστήρα στο Μητρώο. Παράλληλα, η διαδικασία απογραφής απαιτεί στοιχεία τα οποία δεν είναι πάντοτε διαθέσιμα στον επαγγελματία του κλάδου, όπως ενδεικτικά το ΚΑΕΚ του ακινήτου ή το έτος εγκατάστασης του ανελκυστήρα. Κατά συνέπεια, η ανάθεση σε τρίτο πρόσωπο της ευθύνης για καταχώριση στοιχείων τα οποία δεν είναι σε θέση να γνωρίζει ή να επαληθεύσει δημιουργεί σοβαρά ζητήματα ορθής κατανομής ευθυνών και ενδέχεται να οδηγήσει σε καταχώριση ανακριβών δεδομένων, με συνακόλουθο τον κίνδυνο επιβολής κυρώσεων.

Παράλληλα, στη διαδικασία απογραφής στο υφιστάμενο Μητρώο Ανελκυστήρων έχουν διαπιστωθεί δυσλειτουργίες, όπως η δυνατότητα πολλαπλών καταχωρίσεων για τον ίδιο ανελκυστήρα, η καταχώριση ελλιπών ή ανακριβών στοιχείων από τους υπόχρεους προς ενημέρωση του συστήματος, καθώς και ασυνέπειες μεταξύ εγγραφών. Υπό τις συνθήκες αυτές, η υποχρέωση αναγραφής ενός μοναδικού αριθμού απογραφής από τον συντηρητή ή εγκαταστάτη, ως προϋπόθεση για τη νόμιμη έκδοση φορολογικού παραστατικού και την είσπραξη των

οφειλόμενων αμοιβών, καθίσταται σε πολλές περιπτώσεις πρακτικά δυσχερής ή και ανέφικτη.

Ειδικότερα, η σύνδεση της τιμολόγησης με την ύπαρξη αριθμού απογραφής ενδέχεται να δημιουργήσει σημαντικά προβλήματα στην καθημερινή λειτουργία της αγοράς συντήρησης ανελκυστήρων. Σε περιπτώσεις όπου ο ιδιοκτήτης δεν έχει προχωρήσει στην απογραφή, ο συντηρητής καλείται ουσιαστικά να επιλέξει μεταξύ της έκδοσης φορολογικού παραστατικού με κίνδυνο επιβολής διοικητικών κυρώσεων ή της αναστολής των εργασιών συντήρησης. Η δεύτερη επιλογή, όμως, δεν είναι πρακτικά αποδεκτή, καθώς η τακτική συντήρηση αποτελεί βασική προϋπόθεση για τη διασφάλιση της ασφαλούς λειτουργίας του ανελκυστήρα και της προστασίας των χρηστών.

Ανάλογες δυσχέρειες προκύπτουν και στις περιπτώσεις νέων εγκαταστάσεων ανελκυστήρων. Στην πράξη, η έκδοση φορολογικών παραστατικών για τμήματα των εργασιών εγκατάστασης προηγείται της ολοκλήρωσης της διαδικασίας απογραφής, καθώς είναι αναγκαία για την τιμολόγηση δαπανών που πραγματοποιούνται ήδη σε πρώιμα στάδια του έργου, όπως η προμήθεια υλικών, η μεταφορά τους στον χώρο εγκατάστασης και άλλες σχετικές δαπάνες. Στο στάδιο αυτό, ο αριθμός απογραφής δεν έχει ακόμη εκδοθεί, με αποτέλεσμα η απαίτηση αναγραφής του στο παραστατικό να καθίσταται αντικειμενικά αδύνατη.

Περαιτέρω, κρίνεται απαραίτητο να διασφαλιστεί η πλήρης λειτουργικότητα και αξιοπιστία του Μητρώου Ανελκυστήρων πριν από την επιβολή υποχρεώσεων που εξαρτώνται από τα δεδομένα του. Τα στοιχεία που απαιτείται να αναγράφονται στα φορολογικά παραστατικά θα πρέπει να αντλούνται αποκλειστικά από το Ενιαίο Μητρώο, το οποίο οφείλει να λειτουργεί ως το μοναδικό επίσημο σημείο αναφοράς για τα δεδομένα των ανελκυστήρων, με εγγυημένη ακρίβεια, πληρότητα και επικαιροποίηση των εγγραφών. Επιπλέον, είναι αναγκαία η διασφάλιση της συμβατότητας του Μητρώου με τα συστήματα ηλεκτρονικής τιμολόγησης και με την πλατφόρμα myDATA, ώστε να αποφεύγονται τεχνικά μη εφαρμόσιμες ή αντιφατικές υποχρεώσεις για τις επιχειρήσεις.

Από πλευράς διοικητικού δικαίου, επισημαίνεται ότι, κατά πάγια θεωρία και νομολογία, η επιβολή διοικητικών κυρώσεων προϋποθέτει ότι η υποχρέωση του ελεγχόμενου είναι σαφής, προβλέψιμη και πρακτικά εφαρμόσιμη, ενώ το περιεχόμενό της πρέπει να βασίζεται σε ακριβή και αξιόπιστα στοιχεία που παρέχει η ίδια η διοίκηση. Σε περιβάλλον όπου το Μητρώο εμφανίζει διπλές εγγραφές, ασυνέπειες ή ελλιπή στοιχεία, ο υπόχρεος δεν δύναται να συμμορφωθεί με τρόπο βέβαιο και προβλέψιμο. Επιπλέον, η μετακύλιση ευθύνης για την ακρίβεια και επικαιροποίηση των εγγραφών σε τρίτους επαγγελματίες, οι οποίοι ούτε δημιουργούν, ούτε μπορούν να τροποποιήσουν τα δεδομένα του Μητρώου, αντίκειται στις αρχές της χρηστής διοίκησης, της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης του διοικούμενου και της αναλογικότητας.

Για τους λόγους αυτούς προτείνεται η τροποποίηση της διάταξης, ώστε να αποσαφηνίζεται ότι η υποχρέωση αναγραφής του αριθμού απογραφής στο φορολογικό παραστατικό ισχύει μόνον εφόσον έχει ήδη πραγματοποιηθεί η απογραφή του ανελκυστήρα. Με τον τρόπο αυτό διασφαλίζεται ότι ο συντηρητής ή εγκαταστάτης υποχρεούται να αναγράφει τον υφιστάμενο αριθμό απογραφής και να μην δηλώνει ανακριβή στοιχεία, χωρίς να μετακυλιέται σε αυτόν η ευθύνη για την πραγματοποίηση της απογραφής.

Παράλληλα, προτείνεται η απαλοιφή της πρόβλεψης επιβολής διοικητικών κυρώσεων στον εκδότη του φορολογικού παραστατικού σε περίπτωση μη απογραφής του ανελκυστήρα, δεδομένου ότι η πρωτογενής υποχρέωση απογραφής ανήκει στον ιδιοκτήτη ή διαχειριστή του κτιρίου. Η επιβολή κυρώσεων σε πρόσωπο διαφορετικό από εκείνο που φέρει την αντίστοιχη υποχρέωση δεν συμβάλλει στην αποτελεσματική εφαρμογή της ρύθμισης και ενδέχεται να δημιουργήσει ζητήματα αναλογικότητας και ορθής κατανομής ευθυνών.

Τέλος, θεωρείται ιδιαίτερα σημαντική η πρόβλεψη μεταβατικής περιόδου εφαρμογής των σχετικών διατάξεων, προκειμένου να δοθεί στις επιχειρήσεις ο αναγκαίος χρόνος για την προσαρμογή των λογισμικών τιμολόγησης, των εσωτερικών διαδικασιών και των επιχειρησιακών τους ροών, καθώς και για τη

διασφάλιση της τεχνικής συμβατότητας των συστημάτων με τις απαιτήσεις του Μητρώου και της ηλεκτρονικής τιμολόγησης.

Άρθρο 237- Ηλεκτρονική εφαρμογή MyKataggelies για έλεγχο εφαρμογής της νομοθεσίας προστασίας του καταναλωτή και ρύθμισης της αγοράς

Η προταθείσα πλατφόρμα / εφαρμογή, μπορεί στον θεωρητικό σχεδιασμό της να αποτελέσει ένα εργαλείο ενίσχυσης των μηχανισμών διοικητικού ελέγχου. Δεν είναι σαφές τι είδους καταγγελίες θα δέχεται η συγκεκριμένη πλατφόρμα, ενώ δεν είναι επαρκώς σαφής ο τυχόν τρόπος διαλειτουργικότητας του υφιστάμενου πληροφοριακού συστήματος υποδοχής και διαχείρισης καταγγελιών, διαχείρισης εγγράφων των υπηρεσιών εποπτείας της αγοράς και ενημέρωσης των σχετικών φορέων σε όλη την Επικράτεια.

Η δυνατότητα ανώνυμης καταγγελίας χωρίς μάλιστα διασφάλιση προστασίας της επιχείρησης έναντι αθέμιτων – σκοπούμενων ψευδών καταγγελιών εγείρει προβληματισμούς. Υποχρέωση της πολιτείας είναι να ελέγχει γενικώς την τήρηση της νομοθεσίας από τους υπόχρεους οικονομικούς φορείς. Η πρακτική της διαρκούς παροχής δυνατότητας ανώνυμων καταγγελιών επί σειράς διαφορετικών ζητημάτων που θέτει κατ' επανάληψη τις επιχειρήσεις ενώπιον ελέγχων ή προστίμων χωρίς να υπάρχουν επιπτώσεις για ψευδείς καταγγελίες αποτελεί νομοθετικό σφάλμα εκ μέρους της πολιτείας.

Για να διασφαλιστεί η αποτελεσματική και χρήσιμη για το κράτος δικαίου λειτουργία μίας τέτοιας εφαρμογής / πλατφόρμας, κρίνεται σκόπιμο να εξεταστεί η συμπλήρωση της ρύθμισης με σαφέστερες διατάξεις περιγραφής διαδικασιών σχετικά με τον τρόπο διαχείρισης, αξιολόγησης των καταγγελιών και ενημέρωσης λοιπών φορέων. Ενδεικτικά, τέτοιες μπορούν να συμπεριλαμβάνουν την πρόβλεψη για διαδικασίες κατηγοριοποίησης με βάση το είδος και τον επαπειλούμενο κίνδυνο της παράβασης, αλλά και την επαναληψιμότητα αυτής. Προς αποφυγή καταχρηστικών ή προδήλως αβάσιμων καταγγελιών, θα μπορούσε να εξεταστεί η πρόβλεψη βασικών μηχανισμών προκαταρκτικού ελέγχου της αξιοπιστίας των υποβαλλόμενων πληροφοριών, χωρίς να περιορίζεται η δυνατότητα των πολιτών να αναφέρουν πιθανές παραβάσεις της νομοθεσίας, αλλά με προβλεπόμενες

επιπτώσεις σε περίπτωση επαναλαμβανόμενων ψευδών καταγγελιών. Για παράδειγμα, θα μπορούσε να προβλεφθεί η δυνατότητα επισύναψης αποδεικτικών στοιχείων (π.χ. φωτογραφιών, αποδείξεων αγοράς ή σχετικής αλληλογραφίας).

Επιπλέον, η ύπαρξη σαφούς πρόβλεψης για τη διαλειτουργικότητα και την αυτόματη διαβίβαση των καταγγελιών στις αρμόδιες υπηρεσίες ελέγχου, τη δημιουργία ενιαίου αρχείου ελέγχων και τη συστηματική παρακολούθηση των υποθέσεων μέχρι την ολοκλήρωσή τους, θα μπορούσε να συμβάλει θετικά και στη παρακολούθηση των καταγγελιών, αλλά και στην περαιτέρω αποφυγή παράλληλων ή επαναλαμβανόμενων ελέγχων για το ίδιο ζήτημα. Τέλος, η συλλογή και δημοσίευση στοιχείων από δείκτες παρακολούθησης της απόδοσης της πλατφόρμας θα ενίσχυε και τη διαφάνεια της διοικητικής δράσης, αλλά και το αίσθημα εμπιστοσύνης των πολιτών και των επιχειρήσεων στη διοίκηση.

Άρθρα 241-253- Ενιαία ψηφιακή υποδομή για την εξυπηρέτηση πολιτών και επιχειρήσεων (customer relationship management - CRM)

Η υιοθέτηση εφαρμογών CRM από τις δημόσιες υπηρεσίες που εξυπηρετούν πολίτες είναι μια θετική πρωτοβουλία υπό τον όρο ότι πραγματοποιείται με τη δέουσα επιμέλεια, ώστε οι πολίτες να μην εκτεθούν σε μη ωφέλιμες για τους ίδιους πρακτικές επικοινωνίας.

Τα προσωπικά δεδομένα που θα συλλέγονται όπως προβλέπει το νομοσχέδιο και ιδίως στο σκέλος της Πλατφόρμας Διαχείρισης Ενημερωτικών Δράσεων εγείρει προβληματισμούς. Βασικό σημείο που χρήζει διευκρινίσεων είναι οι αόριστες αναφορές στη συλλογή πολλαπλών προσωπικών δεδομένων για τον καθορισμό ομάδων στόχων του πληθυσμού που θα μετατρέπονται σε κοινό δέκτες ενημερωτικών μηνυμάτων. Δεν καθορίζεται το είδος των μηνυμάτων που θα τους «αφορούν», η διαδικασία καθορισμού της ομάδας στόχου, το περιεχόμενο που θα μπορεί να περιλαμβάνει κάθε ενημερωτικό μήνυμα ή εκστρατεία κτλ, ο φορέας ελέγχου και έγκρισης κάθε ενημερωτικής εκστρατείας και πολλά άλλα.

Επομένως, σημαντικό είναι να καθοριστούν με ακρίβεια το είδος των μηνυμάτων που μπορούν να διοχετευθούν σε ομάδες στόχους, να τεθούν κριτήρια

σηματισμού των ομάδων στόχων και περιορισμοί στα προσωπικά δεδομένα που θα αντλούνται για κάθε ομάδα στόχο. Να αποφευχθεί η ομαδοποίηση των πολιτών και μάλιστα σε άγνωστο αριθμό υποομάδων. Να υπάρξει ενεργή συμμετοχή στις αποφάσεις της ΕΕΔΑ (Εθνική Επιτροπή για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου) και της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα (αντί της προβλεπόμενης με το υπό επεξεργασία νομοσχέδιο σύμφωνης γνώμης του Διοικητή της ΑΑΔΕ).

Οι πολιτικές ανάπτυξης στην Ελλάδα βρίσκονται σε μια φάση δομικού μετασχηματισμού. Οι αναπτυξιακές πολιτικές κατατείνουν να διαμορφώσουν ένα πιο απλό, σταθερό και αποτελεσματικό ρυθμιστικό πλαίσιο που θα ενισχύει την επιχειρηματικότητα και θα προσελκύει επενδύσεις. Ωστόσο, για να επιτευχθεί αυτός ο στόχος, απαιτείται συνέχιση των μεταρρυθμίσεων, ενίσχυση της διοικητικής αποτελεσματικότητας, διαφάνεια και μεγαλύτερη σταθερότητα στους θεσμούς και τους κανόνες της οικονομίας.

Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή εκτιμά ότι το νομοσχέδιο του Υπουργείου Ανάπτυξης εμπεριέχει κρίσιμες και σημαντικές ρυθμίσεις για την ανάπτυξη και προσέλκυση επενδύσεων, καθώς αποτελεί μια εκτεταμένη νομοθετική παρέμβαση με κεντρικό άξονα την απλούστευση των διαδικασιών και την ψηφιοποίηση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος. Η φιλοσοφία του εδράζεται στην αξιοποίηση του Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος Άσκησης Δραστηριοτήτων και Ελέγχων (Ο.Π.Σ.-Α.Δ.Ε.) για τη μείωση του διοικητικού φόρτου. Στόχος είναι η επιτάχυνση των επενδύσεων και η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας, μέσω μιας μετάβασης από το μοντέλο της προληπτικής αδειοδότησης στο σύστημα της γνωστοποίησης, καθώς και μέσω της εναρμόνισης με ευρωπαϊκά πρότυπα, όπως οι ρυθμίσεις για τις γεωγραφικές ενδείξεις και τις κρίσιμες πρώτες ύλες.

Η Ο.Κ.Ε. θεωρεί απαραίτητο η απλούστευση να συνοδεύεται από: α) σαφείς ποιοτικούς στόχους στην αναπτυξιακή στρατηγική, β) διαφάνεια στις παρεκκλίσεις και γ) αυστηρή τήρηση της αναλογικότητας μεταξύ δημόσιας ενίσχυσης και πραγματικού παραγόμενου αποτελέσματος.

Μεταξύ άλλων, όπως έχει αναφερθεί και σε προηγούμενες γνωμοδοτήσεις της Ο.Κ.Ε., για να είναι αποτελεσματική και βιώσιμη μια νομοθετική παρέμβαση στο πεδίο αυτό, απαιτείται:

- Σύνδεση με συγκεκριμένες αναπτυξιακές προτεραιότητες και τεχνολογικά και οικονομικά κριτήρια.

- Καλύτερος συντονισμός και οικονομοτεχνική αξιολόγηση της εφαρμογής αναπτυξιακών καθεστώτων σε όλο το φάσμα των επενδυτικών εργαλείων (Αναπτυξιακός, ΕΣΠΑ, Πολυετές Πλαίσιο, Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, χρηματοδοτικά προγράμματα Αναπτυξιακής Τράπεζας).
- Ανάλυση επιπτώσεων σχετικά με την επίδραση των πολιτικών σε επιμέρους κλάδους και επαγγέλματα, σε συνάρτηση με τις ανάγκες των τοπικών οικονομιών.
- Αποτελεσματικότερη συνεργασία των φορέων τοπικής αυτοδιοίκησης, δήμων, περιφέρειας, επιμελητηρίων και κεντρικών υπηρεσιών σχετικά με τις διαδικασίες αδειοδότησης.
- Καθολική εφαρμογή θετικών κριτηρίων για τη συμπερίληψη ειδικών κοινωνικών ομάδων στους δικαιούχους άσκησης ορισμένων επαγγελμάτων (ΑμεΑ, πολύτεκνοι, εξαρτημένοι σε προγράμματα, μονογονεϊκές οικογένειες, θύματα ενδοοικογενειακής βίας κα).
- Περιορισμός εξουσιοδοτικών διατάξεων & μεγαλύτερη σαφήνεια.
- Ενίσχυση ελεγκτικών μηχανισμών & αποτρεπτικών κυρώσεων.
- Πληρέστερη και αποτελεσματικότερη διαβούλευση & μέτρηση πραγματικών επιδράσεων από την εφαρμογή των ρυθμίσεων.
- Ισχυρές διασφαλίσεις προστασίας δεδομένων.